КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 185 (8925). • 1986 йил 30 сентябрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

• XII БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА •

Тошкент ОКТЯБРЬ РАЙОНИДА

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ХАЁТГА!

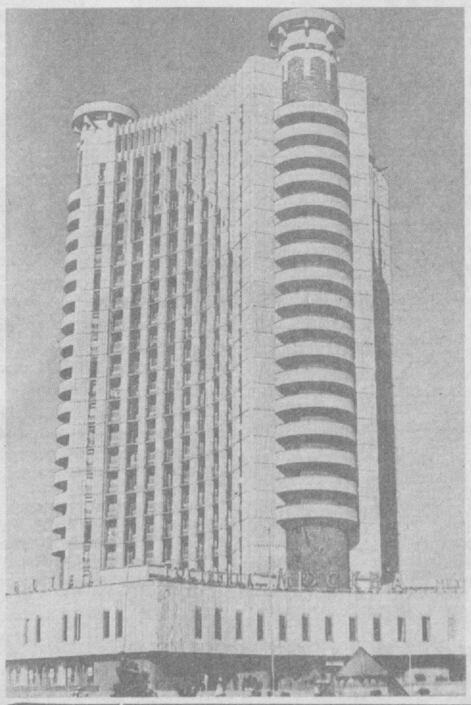

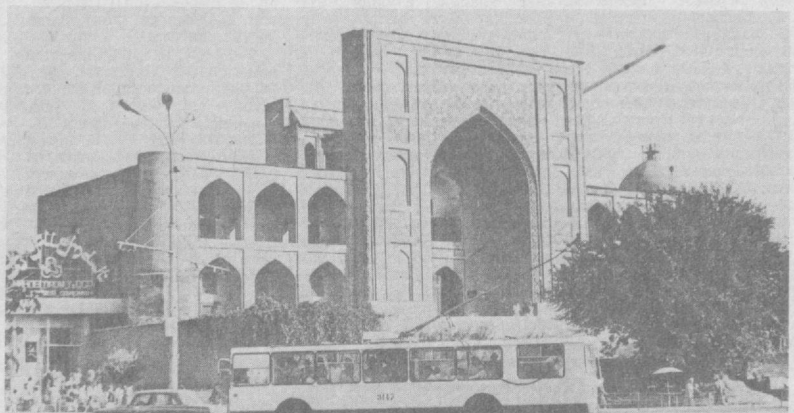

ОКТЯБРЬ — пойтахт шаҳримизнинг энг тўнғич райони ҳисобланади. У 1929 йилда ташкил этилган. Ҳозирга келиб у Тошкентнинг йирик индустриал районларидан бири бўлиб қолди. Бу ерда 241 минг аҳоли истиқомат қилади, территорияси 2390 гектар. Октябрь районн фақат Тошкентда эмас, балки Ўзбекистонда, қолаверса Иттифоқда болаларнинг туғилиши бўйича етакчи ўрин эгаллаб келмоқда. 32 та ўрта мактабда 33 минг 307 ўқувчи таълим оляпти, 44 та мактабгача тарбия болалар муассасаларида 11 минг ўғил-қиз тарбияланаяпти.

Октябрь районн — катта қурилиш майдони ҳамдир. Эски усулда қурилган лойсувоқ уйлар бузилиб, уларнинг ўрнига замонавий, кўпқаватли турар-жой бинолари қурилмоқда, янги-янги майдонлар, истироҳат боғлари, турар-жой массивлари бунёд этилмоқда. Ўтган беш йилликнинг ўзида мана шу ишлар учун 500 миллион сўмликка яқин капитал маблағ сарфланди. Хусусан, «Марказ-26», «Марказ-27», «Марказ-28» микрорайонлари қуриб фойдаланишга топширилди. Оқтепа, Бешёғоч, Чорсу даҳалари ободонлаштирилмоқда. Шунингдек, районда кейинги йилларда оригинал архитектурали муҳташам бинолар — Киночилар уйи, Пионерлар саройи бунёд этилди, Хадра ва Охунбобоев майдонларида ерости йўллари фойдаланишга топширилди. Болалар дунёси, «Ганга», «Скопле» магазинлари ҳамиша харидорлар билан гавжум.

Районда ишлаб турган 251 та маиший хизмат объектлари, 19 та шифо муассасалари, 3 театр, 25 кутубхона, 9 маданият уйи, 3 кинотеатр ва Давлат цирки аҳоли хизматида.

Район экономикасининг асоси — саноат ишлаб чиқаришидир. Бу соҳада 8 ойлик маҳсулот реализация қилиш плани муддатидан илгари 101,2 процент бажарилди, товар маҳсулоти ишлаб чиқариш 101,5 процентни ташкил этди. Ўсиш суръати ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,4 процентни ташкил этди. Пландагига қўшимча 2,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу йил жами 267 хил янги буюм ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Капитал қурилишга эса 9 миллион 453 минг сўмлик маблағ сарфланади.

217 НОМДА НАШРЛАР

ҒАФУР Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти бадиий, санъат, музика, тасвирий санъат адабиётларини чоп этади. 1986 йилнинг ўзида 217 номда 3 минг босма табоқдан ортиқ нашрлар ўқувчиларга тортиқ қилинади.

9 ойлик маҳсулот реализация қилиш плани 24 сентябрда муддатидан илгари бажарилди. Шуни ҳам айтиш керакки, бу нашриёт республикамиздаги турдош коллективлар орасида соф фойда олиш бўйича энг йиригидир. Жумладан, шу йилнинг ўзида 4 миллион 200 минг сўм даромад олиш мўлжалланган. Бу йил 200 дан ортиқ муаллифларнинг китоблари чоп этилади.

Нашриёт коллективи фақат республикада эмас, балки Иттифоқ миқёсида ҳам социалистик мусобақада илғорлар қаторидадир. Жумладан, 1986 йилнинг биринчи кварталида нашриёт коллективи Бутуниттифоқ мусобақасида иккинчи ўринни олишга муваффақ бўлишди.

ИХТИСОСЛАШИШ ЙЎЛИДАН

159-ТРЕСТ фақат районда эмас, балки шаҳарда ҳам йирик қурилиш ташкилоти ҳисобланади. 2200 кишилик бунёдкорлар коллективи ҳар йили 28—29 миллион сўмлик иш бажаряптилар.

— Буларнинг 58 проценти мактаблар қурилишидир, — дейди трест партия ташкилотининг секретари И. Прасолов.— Мана, уч йилдирки биз мактаблар қурилишига ихтисослашаяпмиз. Бунинг жуда яхши томони бор: одамлар йил сайин ишни такомиллаштириб, маҳоратни ошириб бораверади, натижада қурилиш муддатлари тобора қисқараверади ва шу билан бирга сифат яхшиланади.

Бу йил трест қурувчилари янги ўқув йилигача жами 10,5 минг ўқувчига мўлжалланган 10 та шинам ва ёруғ мактабни фойдаланишга топширишди. Буларнинг барчаси мўлжалдагидан қисқа муддатларда қуриб битказилгани қувончлидир.

Айни кунларда бунёдкорлар бирйўла 32 объектда меҳнат қилишмоқда. Улар орасида тажрибасини кенг ёйишга арзигулик илғор бригадалар анчагина. Жумладан, Нургаян Ҳакимзянов бошлиқ бригада азаматлари бу йил Юнусободда 2 та мактабни қуриб битказишди. 28 кишилик бу коллектив илгари фақат монтаж билан шуғулланарди, ҳозир комплекс ишларни бажаришади. Улар билан мусобақадош Ҳикматулла Раҳматуллаев бошлиқ бригада коллективи ҳам самарали натижалари билан мусобақада ғолиблар сафида бормоқда. Шунингдек, Ҳамза районида 1800 ўринли мактабни қуриб битказиб, ҳозир ўқув комбинатини қураётган Николай Зобнин бошлиқ монтажчилар, Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг 505 ўринли ётоқхонасида пардозлаш ишларини бажараётган Евгения Садчикова бошлиқ пардозловчилар трест коллективининг фахридирлар.

КОНВЕЙЕРДА — ЧАРМ БУЮМЛАР

КЎН-галантерея ва спорт буюмлари бирлашмаси райондаги йирик саноат корхоналаридан бири. 2,5 минг кишилик коллектив йилига чакана нархда 38 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Чарм тўплар, сумкалар, чемоданлар, дипломантлар, палаткалар шулар жумласидандир.

Бирлашма коллективи зиммадаги план-топшириқларини мунтазам ошириб бажараяпти. Хусусан 9 ойлик план 27 сентябрда бажарилди. Пландаги 23 миллион 981 минг сўмлик ўрнига 24 миллион 205 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Бу 1985 йилнинг шу давридагига нисбатан 2,7 процент ортиқлиги билан диққатга сазовордир.

Бирлашмадаги мавжуд 10 та цех коллективлари ўзаро социалистик мусобақани тўғри йўлга қўйиши ва кенг авж олдириши ютуқлар омили бўлаяпти. Меҳнат беллашувида Абдували Абдураҳмонов бошлиқ 3-цех, Анвар Мирзараҳимов бошлиқ 9-цех коллективлари олдинги сафда бормоқдалар. Гулчеҳра Ваҳобхўжаева, Нина Заврилина, Лидия Горохова, Жўрахон Тўхтаева, Зуҳра Камолова, Хилол Саидмирзаев ва Дилфуза Шохидовалар шахсий меҳнат беллашуви илғорларидир.

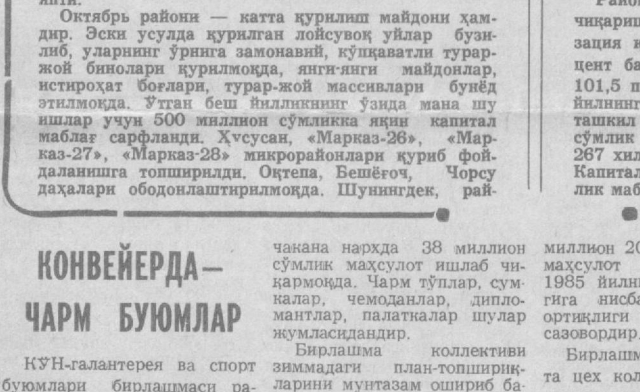

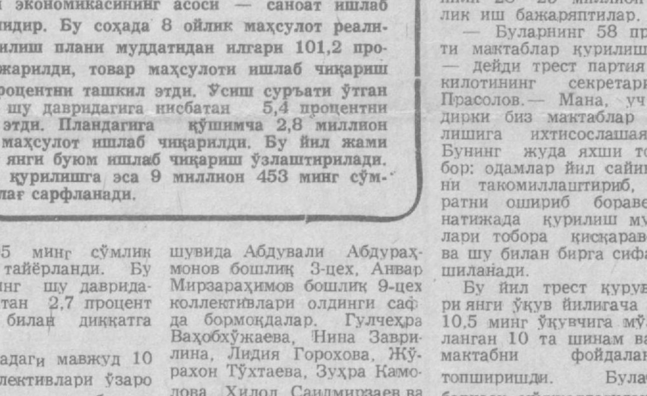

Суратларда: районнинг бугунги ҳаётидан ҳикоя қилувчи фотолавҳалар.

ЭЪТИҚОДЛИ АТЕИСТЛАРНИ ТАРБИЯЛАБ ЕТИШТИРАЙЛИК

КПСС XXVII съезди қарорларида қайта қуриш учун, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун марксча-ленинча идеологиянинг ўзгартувчилик кучидан тўла-тўкис фойдаланиш, аниқ мақсадни кўзлаб ғоявий-сиёсий иш олиб бориш, ҳар томонлама баркамол, ижтимоий жиҳатдан фаол шахсни вояга етказишга интилиш вазифаси ўртага қўйилган. Атеистик тарбия шу ишнинг ажралмас таркибий қисмидир.

Янги таҳрирдаги КПСС Программасида уқтириб ўтилганидек, партия дунёни илмий-материалистик тушунишни кенг оммалаштириш учун диндорларнинг ҳис-туйғулари ҳақоратланишига йўл қўймай, диний хурофотларни бартараф этиш учун ғоявий таъсир воситаларидан фойдаланади. У виждон эркинлигининг конституцион гарантияларига бекамн-кўст риоя этилишини талаб қилиш билан бирга, диндан жамият ва шахс манфаатларига зарар келтирадиган тарзда фойдаланиш йўлидаги уринишларни қоралайди, одамларнинг меҳнат ғайратини ва жамоат активлигини оширишни атеистик тарбиянинг энг муҳим таркибий қисми деб ҳисоблайди.

СССРда социализм қурилиши билан меҳнаткашларнинг диндан оммавий тарзда юз ўгириши содир бўлганлиги маълум. Бизнинг жамиятимизда илмий дунёқараш ҳукмронлик қилмоқда.

Бу эса бир қисм совет кишиларида ва ҳатто баъзи идеология кадрларида динга муросасозлик билан қараш кайфиятини, дин ўз-ўзидан барҳам топиб кетади, деган тасаввурни вужудга келтирди. Диний ташкилотлар эса, аксинча, мамлакатда ўзгариб бораётган вазиятга мослашиб, черков ақидаларига янги либос кийдириб, диндорларга таъсирни сақлаб қолишгагина эмас, шу билан бирга янги-янги кишиларни, айниқса ёшларни ўз сафларига жалб қилишга ҳам интилмоқдалар.

Лениннинг диний дунё ҳақидаги қарашларнинг бошидан охиригача сохта системаси деб билиб, унга синфий — партиявий ёндошиш тўғрисидаги наказн ҳозир ҳам ўз кучини сақлаб қолмоқда. Идеология кадрлари атеистик ишнинг форма ва методларини такомиллаштириш ҳақида ғамхўрлик қилишлари керак. Аниқ мунтазамлилик, пухта ўйланган фаолият программаси, унинг ғоявий-тарбиявий ишнинг бошқа соҳалари билан чамбарчас ўзаро боғлиқлиги зарур.

Бош вазифа шундан иборатки, атеистик тарбиянинг ҳамма формалар ва воситаларини чуқур сиёсий мазмун билан тўлдириш, унга жанговарлик тусини бахш этиш, ғарб пропагандасининг динга ишонадиган ва ишонмайдиган совет кишиларини бир-бирига қарама-қарши қўйишга, совет жамиятининг ғоявий-сиёсий бирлигини заифлаштиришга қиладиган уринишларини чиппакка чиқаришга ҳаракат қилиш керак.

Илмий атеизмни таҳлил қилишда ҳар сафар одамларга таъсир ўтказишнинг оммавий, группа ва якка тарздаги формаларини энг мақбул равишда бирга қўшиб олиб бориш имконини топиш муҳимдир. Тарбияга якка тартибда ёндошишнинг аҳамияти катта. Бу усул инсон характерининг хусусиятларини, унинг социал-психологик алоқалари хилма-хиллигини, ўқиш, иш соҳасини эътиборга олиш имконини беради. Бу жуда муҳимлиги «Правда»га келаётган хатлардан кўриниб турибди. Агар инсон бошига кулфат тушса, агар бирон бир кишининг хатоси билан, айтайлик, адолат принципини бузишга йўл қўйилса, дин пешволари бундай вазиятдан ўз мақсадлари йўлида фойдаланадилар. Ваҳоланки, ўз ўртоғига меҳрибонлик қилиш учун, унинг диний уюшма ёки масҳабга тортилиб қолишининг олдини олиш учун меҳнат коллективлари ихтиёрида ҳамма имкониятлар бор.

Бизнинг давримизда диний ташкилотлар одамларнинг эстетик эҳтиёжлари ва ҳис-туйғуларини рўкач қилиб, уларни гўё динсиз юксак ахлоқийлик ҳам бўлиши мумкин эмас, деб ишонтиришга уринмоқдалар. Черков тарихий жараёндаги ўз ролини бўрттириб кўрсатиб, ўзини маданий бойликларнинг бирдан бир қўриқловчиси қилиб кўрсатишга уринмоқда. Баъзи илмий ишларда, адабиёт ва санъат асарларида эса черков турмуши, черков маросимлари бежаб кўрсатилмоқда, диний ахлоқни социалистик жамиятнинг маънавий принципларида айнан бир нарса деб тасвирлашга уринишлар бўлмоқда. Айрим ёзувчилар баъзан тангрига «ғамза қилиб», шу тариқа худо қидирувчилик ғояларини жонлантиришга объектив равишда кўмаклашмоқдалар.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, ижодий союзлар ахлоқ — одоб проблемаларини дин тасарруфига топшириб қўймасликлари керак. Халқнинг энг яхши тажрибасини эътиборга олиб, барча республикаларда турмуш, меҳнат, аҳоли ҳаёти турли соҳаларини қамраб оладиган, ҳис-туйғуларга кучли таъсир қиладиган ва ғоявий бой янги урф-одатларни кенг жорий қилиш керак. Социалистик анъаналарни ривожлантириши лозим бўлган ЗАГС органлари, никоҳ саройлари ҳамда бошқа ташкилот ва муассасалар ишининг инсон ҳис-туйғуларига таъсирини кучайтириш лозим.

В. И. Ленин диний идеологияга қарши кураш нақадар илмий асосда олиб борилса, шу қадар кўпроқ муваффақиятга эришилади, деб неча марталаб эслатган эди. КПСС Марказий Комитетининг илмий атеизм масалаларига оид талаблари унинг ҳамма соҳаларидаги тадқиқотлар учун жуда муҳим рағбатлантирувчи омил бўлди. Шунга қарамай, бир қанча илмий ишларда диннинг барҳам топиши, атеистик тарбиянинг актуал проблемалари билан боғлиқ бўлган жараёнларнинг ёритилиши ҳали практика талабларига тўла-тўкис мос келмайди. Масалан, СССРнинг турли районларидаги диндорликнинг моҳияти ва характери, конкрет сабаблари ва даражасини, динга мурожаат этишнинг шахсий сабабларини, айрим диний таълимотлар, айтайлик баъзи республикалардаги миллий одатлар билан маҳкам бирикиб кетувчи ислом таълимотининг хусусиятларини тадқиқ қилиш зарурати жуда ўткирлашиб бормоқда.

Пропагандист кадрларни танлаш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, уларни замонавий билимлар билан, ишонтириш усулини эгаллаш маҳорати билан қуроллантириш атеистик тарбияни такомиллаштириш учун биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Бу соҳада Бутуниттифоқ «Билим» жамияти муҳим роль ўйнайди — бу жамият илмий атеизм ғояларини тарғиб қилишга мутахассисларни, мориф ходимларини, ўқитувчиларни, ёзувчилар, рассомларни, бошқа маданият арбобларини жалб қилиш учун катта имкониятларга эга. Диний идеологияга қарши кураш атеистик тарбия курашчилари сафларига барча онгли меҳнатчиларни ва аввало коммунистларни тортишни талаб қилади.

КПСС совет кишиларида илмий дунёқарашни шакллантириб, эътиқодли атеистларни тарбиялаб вояга етказадиган, шу тариқа кенг омманинг онгли ижодкорлигини, уларнинг қайта қуриш учун, жадаллаштириш стратегиясини, коммунистик қурилиш режаларини амалга ошириш учун курашдаги ғайратини ва сиёсий активлигини янада баланд кўтараверади.

(«ПРАВДА» газетасининг 28 сентябрдаги бош мақоласи).

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

БЕКОБОД

◆ ОЙБЕК номли совхознинг Рустам Ҳолмуродов бошлиқ бригадаси деҳқонлари областда биринчи бўлиб давлатга пахта топшириш бўйича йиллик планларини бажардилар. Мавжуд 30 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил олинди. Тайёрланган хом ашёнинг юз фоизи «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Бу ишларда айниқса механик-ҳайдовчилардан Унар Ризаев ҳамда Қосим Шодмоновларнинг ҳиссалари салмоқли бўлди.

Бригада далаларида ҳали ҳосил мўл. Коллектив деҳқонлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, ҳар гектар ер ҳисобига яна 11 центнердан пахта олишга аҳд қилишди.

ПИСКЕНТ

◆ РАЙОНДА пахта тайёрлаш бўйича кунлик мусобақада «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози пешқадамлик қилмоқда. Ўтган куни хўжаликда йиллик планнинг 7,5 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Машина териминннг йиллик планга нисбатан бир кунлик суръати эса 9,5 процентга ўсди.

◆ ШУ РАЙОНДАГИ Тельман номли колхознинг Абдулла Аширов бошлиқ бригадаси деҳқонлари машина терими планини бажардилар. Қабул пунктларига етказиб берилган 190 тонна «оқ олтин»нинг ҳаммаси биринчи сортга сотилди. Ҳар гектар майдондан 29 центнердан пахта ҳосили олиш учун курашаётган коллектив аъзолари кун сайин йиғим-теримни авж олдирмоқдалар. Илғор механизаторлардан Раим Маматқулов, Вали Мамедов ва Пардабой Ашировлар кунига 7—8 тоннадан пахта теришмоқда.

ОҚҚЎРҒОН

◆ РАЙОНДА давлатга шу кунгача 10 минг тоннага яқин пахта етказиб берилди. Шундан 5 минг тоннаси машиналар ёрдамида терилди. Кун сайин хўжаликларда машина терими авж олдирилмоқда. Ўтган куни далаларда 246 та терим агрегати ишлатилиб, уларнинг ҳар бирида ўртача олти тоннадан пахта терилди.

Хўжаликлар ўртасида ўтказилаётган мусобақада Охунбобоев номли колхоз деҳқонлари пешқадамлик қилишмоқда. Бу ерда кунига йиллик планнинг беш проценти миқдорида пахта тайёрланмоқда. Шу кунгача йиллик план 40 процентга бажарилди. Бундай натижаларни қўлга киритилишида механик-ҳайдовчи Шокир Алимовнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. У кунига «зангори кема» бункеридан 12—13 тоннадан пахта тўкаяпти. Унинг хирмони 85 тоннадан ошди.

БЎКА

◆ «КОММУНИЗМ» колхози аъзолари бу йил 680 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, жами 2075 тонналик хирмон уйиш учун курашни тобора авж олдирмоқдалар. Ўтган куни хўжаликда йиллик планнинг салкам етти проценти миқдорида пахта тайёрланди. Бундай натижага эришишда машина ва механизмлардан самарали фойдаланилаётганлиги қўл келмоқда. Ўтган куни далаларда 17 та «зангори кема» ишлатилди. Уларнинг ҳар бирида ўртача саккиз тоннадан пахта терилди. Расул Ражабов ва Абдулла Омонтоевларнинг ҳар бири шу куни хирмонга 10 тоннадан пахта тўкишилар.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 29 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун машина терими — бир кунлик, бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	5,45	31,33	6,12	20,22
Пискент	4,99	27,24	5,85	24,26
Янгийўл	3,86	24,75	4,49	18,31
Бекобод	4,20	22,16	4,85	16,13
Ўрта Чирчиқ	5,28	20,26	7,03	23,94
Оққўрғон	3,25	16,30	3,87	12,13
Коммунистик	5,06	14,98	6,55	18,70
Бўка	3,19	10,54	3,76	8,71
Ғалаба	1,80	6,30	2,33	5,75
Область бўйича:	3,88	18,05	4,66	15,07

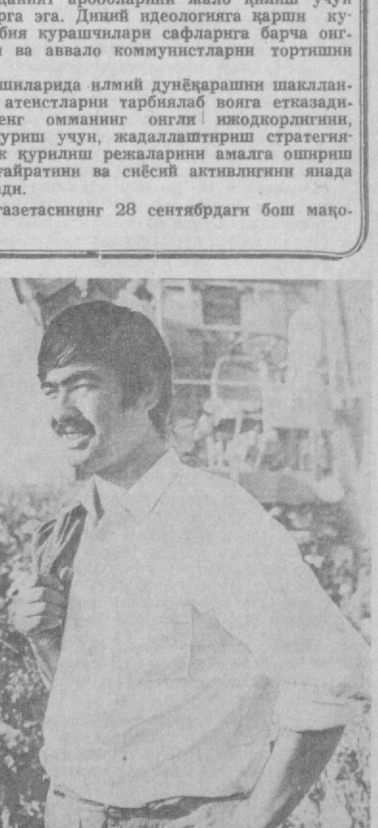

◆ КОММУНИСТИК районидаги «Ленинский путь» колхозининг Геннадий Тен бошлиқ бригадаси аъзолари мавжуд 87 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Суратларда: (ўнгда) йиғим-теримда механик-ҳайдовчи Абдуқодир Жўраев пешқадамлик қилмоқда; терим пайти.

А. Зуфаров фотолари.

ЎТКИР МУАММОЛАРНИ ЧЕТЛАБ ЎТМАНГ

Областимиздаги мавжуд 2114 та бошланғич партия ташкилотидан 254 тасида, 2631 та цех партия ташкилотидан 2017 тасида, 5291 та партия группасидан 4853 тасида ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди.

Йиғилишларда сўзга чиққан коммунистлар асосий эътиборни партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми, шунингдек, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди ва Тошкент область XXII партия конференциясида олға сурилган вазифаларга қаратдилар. Ташкилотчилик, идеологик ва сиёсий-тарбиявий иш услуби ва методини takомиллаштириш, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, ўн иккинчи беш йилликда қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга кўмаклашувчи конкрет таклифларни ўртага ташладилар.

«Малика» трикотаж бирлашмаси бош энергетик бўлими, абразив буюмлари комбинати гальваника участкаси, Янгийўлдаги 107 автокорхонанинг 2-автоколоннаси, Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхози сут-товар фермаси, «Пискент» совхози қурилиш бўлими, Пискент районидаги Тельман номли колхознинг 2-бригадаси, Бўстонлиқ районидаги К. Маркс номли колхознинг сут-товар фермаси, Бўка районидаги К. Маркс номли колхознинг автотрактор парки цех партия ташкилотларида, Чилонзор районидаги 181-ўрта мактаб бошланғич партия ташкилотида ҳисобот-сайлов йиғилишлари танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди, мавжуд аҳволга принципиал баҳо берилди, нуқсонларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Йиғилишларда область, шаҳар ва район партия комитетларининг масъул ходимлари сўзга чиқдилар.

Ўтаётган йиғилишларни таҳлил қилиш шуни кўрсатмоқдаки, айрим жойларда бу муҳим сиёсий кампанияга олдиндан пухта ҳозирлик кўрилмаганлиги сезилиб қолмоқда. Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг 6-бригадасида партия йиғилиши бир соат кечикиб бошланди. Коммунистларнинг активлиги сезилмади. Йиғилишни олиб боришда кўпгина чалкашликларга йўл қўйилди.

Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоз сут-товар фермаси цех партия ташкилоти ҳисобида саккиз коммунист бор. Лекин ҳисобот докладини тайёрлашда уларнинг бирортаси ҳам иштирок этмади. Хўжалик партия комитети секретари ҳам доклад билан олдиндан танишиб чиқмади. Шу боисдан доклад юзаки бўлиб чиқди, кўпгина муаммолар эътибордан четда қолди. Доклад жўн ёзилганлиги учун ҳам музокара қизимади. Ваҳоланки ферма ишида камчиликлар йўқ эмас эди. Айниқса касаба союз ва комсомол ташкилотларига партия раҳбарлиги сезилмасди. Бу ҳақда бир оғиз ҳам гапирилмади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

Янгийўл районидаги «СССР 60 йиллиги» колхозининг 3-бригадаси партия ташкилоти йиғилишида кўпчиликни қизиқтираётган ўткир муаммолар четлаб ўтилди. Сўзга чиққанлар ҳисоб бериш билан чегараландилар, ўз фаолиятларини танқидий кўз билан таҳлил қилмадилар. Ангрен керамика комбинатининг бойитиш фабрикаси, Оҳангарон районидаги Будённий номли совхознинг 1-бўлими, Ғазалкент консерва заводи механика цехи партия ташкилотлари йиғилишлари ҳам ниҳоятда суст ўтди.

Танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтган йиғилишлар ҳақида юқорида гапирган эдик. Ангрен кўмир разрезининг 11-участкаси коммунистлари ўз сўзларида партиявий иш услуби ва методини такомиллаштириш юзасидан бир қатор таклифларни ўртага ташладилар. Улар йиғилишларда коммунистларнинг Устав талаблари ва партиявий топшириқларни қандай бажараётганликлари юзасидан ҳисоботларини тинглаб бориш зарурлигини уқтирдилар. «Малика» трикотаж бирлашмаси бош энергетик бўлими коммунистлари партия аъзолигига кандидат И. Саидовнинг комсомоллар ўртасида қандай иш олиб бораётганлиги билан қизиқдилар. Чилонзор районидаги 181-ўрта мактаб партия ташкилоти йиғилишида сўзга чиққан коммунистлар район раҳбарлари адресига жиддий танқидий фикрлар айтдилар. Улар ягона сиёсий кунларда камдан-кам қатнашмоқдалар. Одамлар билан учрашишдан ўзларини четга олмоқдалар. Меҳнаткашларнинг талаб ва истакларини суст ўрганмоқдалар.

Коммунистик район «Политотдел» колхози территориясидаги 3-ўрта мактаб бошланғич партия ташкилоти йиғилишида сўзга чиққан коммунистлар илгари қабул қилинган қарорлар ижроси устидан назорат сусайиб кетганлигини ташвишланиб гапирдилар. Мактаб ислоҳотини ўтказишда оталиқ ёрдами сезилмаяпти.

Шаҳар ва район партия комитетлари, барча партия комитетлари қуйи ташкилотларда бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларининг боришини атрофлича таҳлил қилиб туришлари, коммунистлар томонидан билдирилаётган қимматли фикр ва мулоҳазаларни умумлаштириб, амалга ошириш чораларини кўришлари, қабул қилинган қарорлар ижроси устидан пухта назорат ўрнатишлари зарур.

Механикларнинг VI Бутуниттифоқ съезди

МЕХАНИКА ФАНИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

ҲОЗИРГИ замон илмий-техника революциясининг хусусиятларидан бири — турли фанлар соҳасидаги ахборотларнинг кўпайиб боришидир. Бундай жараён илмий мақолалар, монографиялар, дарсликлар чиқаришдан ташқари вақти-вақти билан илм аҳилларини турли миқёсдаги йиғилишларда учрашиб, қилинаётган ишлар юзасидан маслаҳатлашиб туришларини тақозо қилади. Жумладан, машинасозликнинг илмий асосини ташкил этувчи машина ва механизмлар назарияси соҳасида ҳам бутун дунё федерацияси тузилган бўлиб, кўпчилик давлатларда унинг миллий комитетлари бор.

Механика фанининг тармоқларидан бири бўлган бу соҳа олимлари ҳар беш йилда турли мамлакатларда шу федерация томонидан ташкил этилган йиғилишга тўпланишиб, ўзаро фикр алмашадилар ва илмий ҳамкорлик алоқаларини боғлайдилар. Шундай анжуманлардан бири 1983 йилда Ҳиндистоннинг Нью-Дели шаҳрида бўлиб ўтди. Бунда Совет Иттифоқидан академик К. В. Фролов, федерациянинг СССРдаги миллий комитети раиси, профессор А. П. Бессонов, Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг академиги У. А. Жолдасбеков, ушбу мақола муаллифи ва бошқа бир қанча совет олимлари қатнашдилар.

1977 йилда Олмаота шаҳрида федерациянинг СССР миллий комитети ва Қозоғистон ССР Фанлар академияси томонидан ташкил этилган машина ва механизмлар назарияси бўйича Бутуниттифоқ съезди бўлиб ўтди. Худди шундай анжуманлардан навбатдагисини 1987 йилда Испанияда ўтказиш мўлжалланган.

Механика фанининг бу йилги катта анжумани эса Ўзбекистон пойтахти Тошкент шаҳрида бугун ўз ишини ниҳоялайди. Унинг Тошкентда ўтганлиги бежиз эмас. Бу ерда фан докторлари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий ва мухбир аъзолари ўзларининг илмий мактабларини яратиб, мазкур фаннинг актуал масалаларини ҳал этишга катта ҳисса қўшиб келмоқдалар.

Ривожланиб бораётган бошқа фанлар қаторида механика жуда қадимий фанлардан бўлишига қарамай, у ҳамон ўзининг янгидан-янги очилаётган кўп қиррали тармоқлари ва кўпгина ҳаётий масалаларни ечишда механик ҳаракатга бўлган зарурият туфайли ҳамон навқирон фан бўлиб қолмоқда. Ҳаракат хиллари, турли қонуниятли ҳаракатларни бирлаштирувчи механик системалар, механизм ва машиналар, робот ва манипуляторларни яратишни механикасиз тасаввур этиш асло мумкин эмас. Бундай улуғвор ишлар олимларнинг мунтасил фикр ва ахборот алмашинувини тақозо этади, албатта. Шунинг учун ҳам назарий ва амалий механика бўйича Бутуниттифоқ VI съездининг Тошкентда ўтказилганлигининг яна бир боиси — шаҳримиз механикларнинг халқаро форумларида фаол қатнашиб келаётган кўплаб илмий кадрларга эгалиги билан боғлиқдир.

Съездда механика фанининг турли соҳалари бўйича 1600 дан ортиқ доклад тингланди. Унинг ташкилий комитети академик И. Ф. Образцов, Г. З. Захритдинов, академик Г. Г. Черний, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси П. Қ. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. Р. Рашидов, Г. К. Михайлов ва бошқа йирик олимлардан иборат бўлди. Анжуманни назарий ва амалий механика Бутунжаҳон комитетининг СССРдаги миллий комитети билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳамкорликда ташкил этди.

Унда СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, атоқли машинашунос олим, академик К. В. Фроловнинг «Ҳозирги замон машинасозлигида механика муаммолари» ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик Т. Р. Рашидовнинг «Ўзбекистонда механика фанининг ривожи» мавзуларидаги докладлари катта қизиқиш уйғотди.

Съезд программасига биноан бир қанча секцияларда йирик механик олимларнинг қатор маърузалари тингланди. «Умумий ва амалий механика» соҳасида «Аналитик механика ва ҳаракат устиворлиги», «Механика масалаларини оптималлаш», «Механик системалардаги тебранишлар», «Қаттиқ жисмли системалар механикаси», «Космик учиш механикаси» секцияларида 160 дан ортиқ доклад тингланди.

Механика фанининг «Суюқлик ва газ механикаси» соҳаси бўйича «Умумий ва амалий гидродинамика», «Умумий ва амалий газ механикаси», «Ёпишқоқ суюқликлар ҳаракати ва чегара қабат», «Кўп фазали оқимлар ва ғовак муҳит», «Оқимларнинг электромагнит майдони билан ўзаро таъсири» каби секцияларда эса 400 дан ортиқ докладчи сўзга чиқди.

Съездда механика фанининг технология масалаларига тадбиқи соҳасида «Конструкцияларнинг чидамлилиги ва мустаҳкамлигини ошириш», «Композицион материаллар механикаси», «Янги материаллар олиш технологиясида гидромеханика ва иссиқлик — масса алмашинуви», «Материаллар ва конструкцияларни юқори тезликдаги зарба билан юклаш» каби секцияларда 200 нафардан ортиқ докладчи сўзга чиқди.

Дарҳақиқат, механика машинасозликнинг турли соҳалари, технологик жараён ва умуман техникавий тараққиётнинг илмий асосини яратишда асосий фанлардан бири бўлиб, у айниқса, мураккаб биомеханик системалар соҳасига ҳам кириб бормоқда.

Юқорида айтиб ўтилган секцияларда мамлакатимизнинг йирик механик олимларидан академиклар К. В. Фролов, В. С. Абдуевский, О. М. Белоцерковский, Н. Н. Красовский, Л. И. Седов, Н. Д. Кузнецов, А. А. Самарский, В. В. Струмилин, Г. Г. Черний, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоларидан В. В. Болотин, И. А. Ворович, Д. Е. Охацимский, Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг академиги У. А. Жолдасбеков, Арманистон ССР Фанлар академиясининг академиги С. А. Амбарцумян, профессор Э. Л. Айропетов, Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг академиги ва мухбир аъзоларидан О. Д. Олимов, Д. Т. Дворников ва бошқа олимлар раислик қилдилар ва илмий докладлар билан қатнашдилар.

Съездда Ўрта Осиё республикалари вакилларининг ҳам кўпгина докладлари тингланди, жумладан, Ўзбекистон механик олимлари анжуман секцияларида ўзлари олиб бораётган иншоотлар мустаҳкамлиги ва сейсмодинамикаси, пахта саноати комплекси техникасини яратишда механизм ва машиналар назариясини қўллаш ва гидродинамика соҳаларидаги илмий ишлари билан актив қатнашдилар.

Х. УСМОНХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

29 сентябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси олимларидан бир группасига СССР орден ва медаллари тантанали вазиятда топширилди. Улар совет фани ва техникасини ривожлантириш ҳамда тадқиқотларнинг натижаларини халқ хўжалигига жорий этиш соҳасидаги ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун давлат мукофотларига сазовор бўлдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг бўлим мудири М. В. Муҳаммаджоновга Ленин ордени топширилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг директори А. Абдуллаев Октябрь Революцияси ордени билан тақдирланди.

Ватаннинг юксак мукофотларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева топширди.

(ЎзТАГ).

◆ «МАТБУОТ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкентдаги 3-босмахонаси илғор ҳарф терувчиси Наима Шамсуддинова Коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номга сазовор бўлган. У план топшириқларини ой сайин ортиғи билан бажаради.

М. Нуриддинов фотоси.

ИШЧИ ОИЛАЛАРИ ШАРАФЛАНДИ

Чирчиқдаги кимёгарлар боғининг ёзги кинотеатрида «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи оилаларини шарафлаш кечаси бўлиб ўтди.

Кеча сабабчилари Орифжонов ва Носировлар оилаларини йиғилганлар, бирлашма раҳбарлари сидқидилдан табрикладилар. Улар учун «Химик» маданият ва техника саройи бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерт программаси намойиш этилди.

А. ҲАКИМОВ.

Янги маҳсулот ўзлаштирилди

«ҒУНЧА» тикувчилик фабрикасининг 3-цехида мактаб ёшигача бўлган ўғил болалар учун ёзги костюмларнинг янги модели оммавий ишлаб чиқарила бошланди.

Янги маҳсулот замонавийлиги, спортча усулда тикилиши билан ажралиб туради.

Цех коллективи сентябрь ойида 50 минг сўмлик ана шундай костюмларни савдо тармоқларига чиқаради.

Э. РИЖИКОВА.

ОБУНА

«ШАРҚ ЮЛДУЗИ» 1987 ЙИЛДА

Ҳар қандай нашр каби «Шарқ юлдузи» журналининг ҳам ўз анъаналари бор.

Журналнинг кейинги бир йил мобайнида чиққан сонларини варақлаб кўрсангиз, аввало унинг ички мазмуни бирмунча ўзгарганига шоҳид бўласиз. Ҳар бир даврнинг ўз муаммолари, ўз талаблари бўлиши табиий. Бугунги кунда ёзувчи ва шоир, драматург ва танқидчилардан одамлар психологиясида жиддий ўзгаришлар ясаш, ҳаёт проблемаларига янада активроқ аралашиш талаб этилаяпти. «Ечимини кутаётган муаммолар», «Журналхон таклиф қилган мавзу», «Асарни китобхон баҳолайди» рубрикалари остида эълон қилинган қатор мақола ва проблематик очерклар, чамаси, журналхонларга маъқул бўлди.

Орол денгизининг қуриб кетаётгани, бунинг олдини олиш учун сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш кераклиги, мактаб ўқувчиларини қишлоқ хўжалик юмушларига тортишни тартибга солиш, ичкиликбозликнинг зарарли оқибатлари ҳақидаги фикрларни ёритишни журналхонлар таклиф этдилар. Шуниси қизиқки, баъзан тажрибали ёзувчи ҳам, малакали танқидчи ҳам китобда пайқамаган нуқсонни оддий механизатор ёки ишчи, ўқувчи сезади. Журналда бундан кейин ҳам оддий китобхоннинг асарга берган баҳоси эълон қилиб борилади.

«Шарқ юлдузи»нинг яқин сонларида машҳур рус совет адиби В. Распутиннинг «Ёнғин» қиссаси, Ж. Абдуллахоновнинг «Хонадон» романи, М. Алининг «Инқилоб» достони, қатор ҳикоя ва шеърлар, кескин публицистик мақолалар эълон қилинади.

Тошкентда республика ёш ёзувчиларининг навбатдаги семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Журналнинг декабрь сони тўлалигича ёшлар ижодига бағишланади. Бу сонда учта қисса, достон ва ўнлаб шеърлар, ҳикоялар босилади. Журналнинг ҳар бир сонида республикамиз областларига бағишланган зарварақлар берилаяпти. Уларда оддий, ҳалол меҳнаткашларнинг турмуши акс этяпти. Бу анъана яна давом этади.

1987 йил яқинлашяпти. Бу — катта тўй йили. Совет халқлари, қолаверса, яхши ниятли бутун инсоният Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини нишонлайди. Келгуси йилида «Инқилоб чавандозлари» рубрикаси остида янги ҳаёт учун курашган отабоболаримиз жасорати ва тақдири ҳақида қизиқарли материаллар берилади.

Табиийки, журнал ўзбек — совет адабиётида яратилган энг истеъдодли асарларга катта ўрин беради. «Шарқ юлдузи»нинг келгуси йил сонларида П. Қодировнинг «Авлодлар довони», С. Аҳмаднинг «Жимжитлик», Ш. Холмирзаевнинг «Йўловчи», М. Муҳаммад Дўстнинг «Лолазор» романлари, А. Мухторнинг «Кумуш тола», У. Назаровнинг «Тўзондаги шарпалар», Т. Маликнинг «Қалдирғоч», Ў. Ҳошимовнинг «Икки карра икки — беш» қиссалари, Ў. Умарбековнинг замондошларимиз ҳаётидан ёзилган янги повести, А. Ориповнинг «Ўзбеклар» достони, Э. Воҳидов, Г. Нуриллаева, Ж. Камол ва бошқа шоирларнинг янги шеърий туркумлари эълон қилинади.

Журнал редколлегияси келгуси йилда яна бир хайрли ишни мўлжаллаган. «Шарқ юлдузи»да чиққан энг яхши асар» деган очиқ конкурс эълон қилинади. Бу конкурсда ҳар бир журналхон иштирок этиши мумкин.

Ўтган йил журнал тиражи анча ўсди. «Союзпечать» вакиллари, алоқа бўлими ходимлари, жамоатчилар катта жонбозлик кўрсатишди. «Шарқ юлдузи» редколлегияси бунинг учун улардан жуда миннатдор. Ҳозир 1987 йил учун обуна кампанияси қизғин давом этяпти.

КОНВЕЙЕРДА ЯНГИ МАҲСУЛОТ

ПАХТАКОРЛАРИМИЗ зиммасида тола сифатини янада оширишдек масъулиятли вазифа турипти. Бу ўз навбатида пахта тозалаш заводларида ҳам бир қанча тадбирларни амалга оширишни тақозо этади. Бу борада қандай ишлар қилинаётгани билан қизиқиб Бектемир пахта тозалаш заводида бўлдик. Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк», Свердлов номли, Охунбобоев номли колхозлар хом ашёси билан ишловчи бу завод йилига 3 минг тонна тола ишлаб чиқаради.

— Заводимиз пахтачилик саноати марказий илмий-тадқиқот институтига қарашли, — деди корхона партия комитетининг секретари вазифасини бажараётган Ўктам Эргашев. — Тола ишлаб чиқаришдаги ҳар бир янги тажриба, янги машина-механизм дастлаб бизнинг заводимизда синовдан ўтказилади. Бу йилги мавсум олдидан икки ойлик курс ташкил қилиб, 30 ишчи ва районимиздаги заводлардан 39 раҳбар ходимларнинг иқтисодий малакаси оширилди. Ускуналар капитал ремонтдан чиқарилди. Бунда пахтани тозалаш ва ишлов бериш цехлари қурилмалари тузилишига баъзи бир ўзгартишлар ҳам киритилди.

Бу ҳақда ремонт-механика цехининг слесари, область Советининг депутати Олим Пўлатов батафсил гапириб берди:

— Заводимиз у қадар катта қувватга эга эмас. Бу йил капитал ремонт ишларига 111 минг сўмлик маблағ ажратилган. Унинг 110 мингини ҳозиргача ўзлаштириб бўлдик. Илгари тозалаш цехимизда 2 та «Меҳнат» типидаги аппарат ўрнатилган эди. Биз ана шу аппаратларнинг бирини 6А-12 аппарати билан алмаштирдик. Натижада толанинг тозаланиш даражаси бирмунча ортди.

Бундан ташқари, ишлов бериш цехида баъзан пахтадан кўп чигит чиқиши натижасида у линт ажратиб олиш аппаратига тиқилиб қолиб, механизмни ишдан чиқарарди. Мана шу камчиликни бартараф қилиш учун чигит тўпланиб турадиган бункер ўрнатдик. Бу эса аппаратга чигит меъёрида келиб тушишини таъминлайди, ишлаб чиқаришда узилишлар содир бўлишини камайтиради.

Завод сентябрь ойида 361 минг тонна пахтага ишлов бериши керак. 18 сентябрдан Охунбобоев номли колхознинг дастлабки тонналари кела бошлади.

— Бу йил заводимизга бириктилган колхозларда терим уч-тўрт кун кечикди, — деди пахта тайёрлаш бўйича директор ўринбосари Б. Ҳамидов. — Ўртасаройдаги пахта тайёрлов пунктимизда 16 сентябрдан қабул бошланди. Ўтган ҳафтада заводимизга бириктилган колхозлар далаларида рейд ўтказдик. Пахтакорларимиз етиштирган ҳосилнинг мўл ва сифатли эканлиги бизни қувонтирмоқда...

М. ҚОСИМОВА.

Агросаноат комплекси: қайта қуриш қандай бормоқда?

ПАХТА, СИФАТ ВА ТОЛА

ДЕҲҚОН ўз ишини доимо таҳлил қилиб, эришилаётган кўрсаткичлар, рақамларнинг мағзини чақиб, ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун бундан буён нималар қилиш лозимлигини олдиндан режалаб бориши лозим. Ана шунда бирон-бир муаммоли ёки қийин масалаларни ҳал этиш ҳам осон кўчади. Биз, назаримда ана шу таҳлитда иш юритганлигимиз туфайли ўтган йили бирмунча яхши натижаларга эришдик.

Аввало колхозда меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Одамларнинг ишга бўлган муносабати ўзгарди. Энди улар номигагина, хўжакўрсин учун эмас, аниқ мақсадни кўзлаб, бирон фойдали ишни ўйлаб астойдил меҳнат қилишади.

Ўтган хўжалик йилида давлатга пахта сотиш йиллик плани 20 иш кунида бажарилганлигининг асосий омили ҳам шу бўлди. Қабул пунктларига 3717 тонна «оқ олтин» етказиб берилиб, юксак мажбуриятни ҳам ортиғи билан ўринладик. 85 процентдан ортиқ ҳосил машиналарда териб олинди. Давлатга сотилган пахтанинг 85 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Ватан биз деҳқонлар олдига ҳам мўл ҳамда тола сифати юқори пахта етказиб бериш вазифасини қўймоқда. Колхозимизда сўнгги йилларда бу соҳада комплекс ишлар олиб борилди. Шунинг учун ҳам ҳосилдорлик ортиб, пахтанинг сифати яхшиланди. Ўтган йили пландагидан анча кўп тола олишга эришдик. Даромад ҳам шунга яраша салмоқли бўлди. Давлатга юқори сортли хом ашё етказиб берганлигимиз туфайли 1984 йилга нисбатан 729 минг сўм кўп даромад қилдик.

Пахтадан сифатли ҳосил олишнинг ўз омиллари бор. Шу омилларга амал қилиш керак. Бунинг учун деҳқонда шунга яраша билим, тажриба бўлиши лозим. Ана шунда у ўз ишини билиб қила олади.

МАШИНАЛАРДА ТЕРИЛГАН ПАХТАНИНГ АСОСИЙ ҚИСМИНИ БИРИНЧИ СОРТГА ТОПШИРИШ УЧУН НИМА ҚИЛИШ КЕРАК

Сўнгги йилларда деҳқонларга бўлган ишонч ортиб, агротехникага оид у ёки бу масалаларни мустақил равишда ҳал қилишларига имкон бўлмоқда. Ҳар бир хўжалик раҳбари, мутахассис, оддий пахтакор ана шу ишончни оқлаши керак. Бунинг учун у ўз устида тинмай ишлаши, билими, тажрибасини бойитиб бориши талаб этилади. Ҳеч вақт синовдан ўтмаган усулларни ўзбошимчалик билан қўллашга ҳаракат қилмаслик керак. Акс ҳолда панд еб қолиш ҳеч гап эмас.

Кўряпсизки, деҳқон етти ўлчаб бир кесяпти, у ёки бу тадбирни амалга оширишга киришишдан олдин обдон мулоҳаза қилиб кўряпти. Сизга ўз фикрини асослаб беряпти. Менимча бундай деҳқонларга, бу ишинг бўлмайди, ундай қил, бундай қил, деб турли кўрсатмалар бериб, мажбур қилиш фойдадан кўра кўпроқ зиён келтиради. Хўжалик раҳбари ана шунга эҳтиёт бўлиши керак.

Масалан, биз тажрибакорлар билан маслаҳатлашиб ўтган йили машина теримини бошқа хўжаликларга нисбатан бирмунча кечроқ бошладик, бошқачароқ ташкил этдик. Аввало 29 та терим агрегатини пухта созладик ва ҳар бирига тажрибали механизаторларни бириктирдик. Биринчи машина теримидаёқ гектар бошига ўртача 25 центнердан ҳосил йиғиб олишни мўлжал қилиб иш бошладик. Механизаторлар учун қатъий график тузиб чиқилди. Ҳар бир машина учун бир кунда саккиз тонна пахта теришни норма қилиб белгиладик. Механизатор нормани бажариш, ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил йиғиб олиш учун 3,3 гектар майдонни ҳосилдан тозалаши керак. Ана шуни ҳисобга олиб мавсумда бир механизаторга 36 гектар ердаги пахтани териб бериш топширилди.

Ана энди ҳисоблаб кўрайлик. Бир машина билан кунига 3,3 гектардан майдондаги пахта терилса, бир кунда колхоз бўйича 94 гектар ердаги ҳосил саранжомланади. Шунда биринчи машина терими 11 кунда тугалланади. Маълумки, биринчи ва иккинчи машина теримидаги оралиқ вақт камида 10 кунни ташкил этиши керак. Биз эса ўн иккинчи куни далаларга иккинчи маротаба машиналарни олиб чиқдик. Бу бизга ҳар томонлама катта самара келтирди. Биринчидан, ишда узилиш бўлмади, иккинчидан механик-ҳайдовчиларимиз шошилмасдан ўзларига бириктирилган майдонлардаги пахтани тоза ва сифатлироқ териб олиш учун ҳаракат қилдилар. Чунки уларнинг моддий манфаатдорлиги ҳосил сифати билан боғлиқ қилиб қўйилди. Улар ҳар бир бункердан кейин аппарат шпинделларини ювиб туришди. Бир картанинг ўзида терим аппаратларини икки-уч бор созлашди. Кунига узоғи билан 8—9 соат ишлаб, қолган вақт дам олишди. Ана шундай қилиб, 85 процент ҳосилни фақат биринчи сортга топширдик.

Албатта, терим вақтида машина терими оралиғидаги муддатни қисқартириш ҳам мумкин. Масалан мавжуд терим машиналари ҳар бири билан кунига беш гектардан ортиқ ердаги ҳосилни териб олса бўлади. Лекин бундан фойда кам. Биринчидан, механизаторлар тонна кетидан қувиб, сифатни унитадилар, иккинчидан ортиқча пахта ерга тўкилиб нобуд бўлади. Тупдалигида биринчи сортга қабул қилинадиган пахталар ерга тўкилиб, хасчўпга илашдими, унинг сорти кескин пасайиб кетади.

Бу йил ҳам теримда ўтган йилги тажрибага таянамиз. Тадбирлар ишлаб чиқдик. Ҳамма нарса пухта ҳисоб-китоб қилинди. Ҳосилнинг ўтган йилгидан кечкилигини ҳисобга олиб дефолиацияни 10 сентябрдан бошлаб, 18 сентябрда тугалладик. Машиналар ишга тушди. Шундай қилиб, бу йил ҳам 1985 йилдагидек 20 иш кунида йиллик планни бажарамиз. Механик-ҳайдовчиларимиз умумий ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилганлар.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бугунги кунда пахта йиғим-теримида иштирок этаётган ҳар бир киши, механизаторларимиз асосий диққат-эътиборни фақат юқори сифатли пахта йиғиштириб олишга қаратмоқдалар. Бунинг аҳамиятини эндиликда улар жуда яхши билишади.

Пахтакорлар учун ҳал қилувчи дамлар бошланди. Бугунги кунда ишни олдиндан пухта қилган, барча агротехника тадбирларини ўз вақтида бажарган деҳқон ҳам мўл, ҳам сифатли пахта йиғиштириб олади.

Биз ҳам ўтган йилдагидан юқорироқ натижаларга эришиш учун ҳаракат қиламиз. 1035 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, давлатга 3600 тонна пахта етказиб берамиз. Асосий ҳосилни юқори сортга сотиб, сифатли тола олинишини таъминлаймиз.

М. ОТАБЕКОВ,
Ғалаба районидаги Свердлов номли колхоз раиси.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ОРДЕНЛИ АВТОГРЕЙДЕРЧИ

ХУШХАБАРНИНГ қаноти бор деганларидек, Янгийўл шаҳар йўл қурилиш-ремонт бошқармасининг ишчиси Турсунали Инсоповнинг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланганлиги бир зумда коллективда тарқалди. Шунингдек, ишдан қайтгач қўни-қўшнилар, қариндош-уруғлар уни табриклаш учун бирин-кетин хонадонига ташриф буюрдилар.

Турсунали Инсопов кўп йиллардан бери қурилиш-ремонт бошқармасида автогрейдерчи вазифасида ишлаб келяпти. Қаерда янги объект бунёд этиладиган бўлса ишни аввал Турсунали бошлайди: бинонинг пойдеворини қўйиш учун жой ҳозирлайди. Бу ишни эса автогрейдерсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Шу тариқа Т. Инсопов кейинги йилларда бунёд этилган улкан чўчқачилик комплекси, шаҳар савдо идорасига қарашли паррандачилик фабрикаси ва бошқа қатор ёрдамчи хўжаликлар қуришда актив қатнашди.

Илғорлик, зарбдор меҳнат қилиш натижасида турли мукофотлар билан тақдирланиш Турсунали учун янгилик эмас. У 1980 йилда мукофот учун «Жигули» автомашинаси олган. Сурати шаҳар «Ҳурмат тахта»сидан тушмайди. Т. Инсопов шу билан бирга меҳрибон ота, катта оила бошлиғи ҳамдир.

З. СУЛТОНОВ.

ДЕПУТАТ ВА ЙИҒИМ-ТЕРИМ МАВСУМИ

ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ, «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ВА «ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТА РЕДАКЦИЯЛАРИНИНГ ДЕПУТАТЛАР БИЛАН ДАВРА СУҲБАТИ

▲ МУҲОКАМА ЭТИЛАДИГАН МАСАЛА: ХАЛҚ ВАКИЛЛАРИНИНГ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ ДАВРИДАГИ РОЛИ ВА ЎРНИ.

▲ СУҲБАТДА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ О. Г. АЙДАКОВ, ИЖРОИЯ КОМИТЕТ СЕКРЕТАРИ А. М. МАНСУРОВ, ОБЛАСТЬ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ А. П. ВОРОНИН ЎРТОҚЛАР ИШТИРОК ЭТДИЛАР.

ДАВРА СУҲБАТИ ташкилотчиларидан баъзилари аввалига бу тадбир кутилганидек фойда берадими, йўқми, деб ҳаяжонландилар. Чунки улар турли Советларда ва турли кўлам ҳамда мавзудаги масалалар билан шуғулланувчи, бир-бирлари билан таниш бўлмаган бу кишиларнинг бир-бир ярим соатлик қисқа вақт ичида умумий тил топиб кетишлари, айниқса, жиддий муаммоларни ўртага ташлашлари мумкинлигига шубҳа қилмоқда эдилар. Бироқ суҳбатнинг дастлабки минутларидаёқ ҳаяжонлар ўринсиз эканлиги маълум бўлди. Давра суҳбати бошиданоқ қизғин, ишчан руҳ касб этди. Халқ депутатлари қарийб уч соат давомида қизғин баҳс юритиб, долзарб масалаларни муҳокама этдилар, тажриба алмашдилар. Жойлардаги аҳволнинг қандай эканлиги билан танишдилар, энг муҳими эса йиғим-терим қизғин паллага кирган ҳозирги кунда депутатнинг ўрни қаерда бўлиши лозимлигини белгилаб олдилар.

Область Советининг депутати, Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг механизатори Юрий Васильевич Ким суҳбат якунида қуйидаги муҳим фикрни баён этди:

— Депутат ҳеч қачон ўзи учун қандайдир алоҳида иш қидириши керак эмас. Бундай иш аслида йўқ. Депутатнинг асосий вазифаси — ҳар бир инсон ҳақида, унинг талаб ва эҳтиёжлари, истаклари, унинг ҳар бир куни ва соати қандай ўтиши ҳақида қайғуришдан иборатдир. Пахта йиғим-терими мавсуми депутатнинг ана шу хислатларини ҳақиқий имтиҳондан ўтказадиган даврдир. Агар биз ана шу синовдан муваффақиятли ўта олсак, халқ ишончини оқлаган бўламиз.

Юрий Васильевич ҳақ гапни айтди. Ҳокимият органининг обрўси — унинг депутатлари обрўсидир. Ҳозир ҳамма халқ вакилларидан ибрат олишга ҳаракат қилаётган ўз меҳнатини улар меҳнати билан, умумий ишга қўшаётган ҳиссасини депутат ҳиссаси билан таққослашни одат қилаётган пайтда депутат ортда қолиши мумкин эмас. У фақат олдинда, энг мураккаб, энг жанговар иш участкаларида бўлмоғи керак. Халқ вакили — ҳамма нарса учун жавобгар.

Шундай қилиб, уч соат давомида депутатлар шу куннинг долзарб масалалари хусусида фикр юритдилар, муаммоларни муҳокама этдилар, таклифлар киритдилар...

БИРИНЧИ СОАТДА

Депутатлар Советларнинг, халқ вакилларининг терим сифати, ҳосилнинг нобуд бўлмаслиги, иқтисод ва тежамкорликка қўшадиган ҳиссаси қандай бўлиши ҳақида фикр алмашдилар.

С. П. ШЕРМАТОВ, область Советининг депутати, Ўрта Чирчиқ район ижроия комитетининг раиси:

— Бу жуда муҳим масала. Менимча, ҳозир ҳокимият органлари, депутатларнинг ҳаракатида худди мана шу масала асосий ўринга чиқиши керак. Ўтган йили бўлганидек, бу йил ҳам районимизда депутатлик группалари ва постлари бу ишга актив киришдилар. Аммо биз ўтган йилдагидан фарқли ўлароқ текширувларнинг ошкоралигини таъминлашга асосий эътиборни қаратмоқдамиз.

Ўзингиз ўйлаб кўринг: у ёки бу бригаданинг ишини назорат қилиб бориш, камчиликларни аниқлаш ва хатто айбдорларни жазолаш яхши, албатта. Бироқ биз бундай воқеалар ҳақида ҳамма теримчиларга, бутун меҳнаткашларга ахборот бериш зарур, деб ўйлаймиз. Чунки дангасалар ва кўзбўямачиларга орамизда ўрин йўқ эканлигини ҳамма билиб қўйсин.

А. М. МАНСУРОВ — Тўғри, бугун ошкораликсиз иш юритиш мумкин эмас. Бу — депутатларга ҳам тааллуқли. Район, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетларининг ҳамма қарорларидан бутун халқ хабардор бўлиб туриши керак. Депутатларнинг фаолияти яққол намоён бўладиган ҳозирги йиғим-терим мавсумида бу айниқса муҳимдир.

П. Ф. САУЛЬКИН — область Советининг депутати, Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони:

— Ҳақиқатан ҳам кейинги пайтларда ошкоралик масаласини унутиб қўя бошлаган эдик. Мана энди ҳеч нарсани яширмай, ошкора гапирмоқдамиз. Лекин мен сўзимиз ва ваъдаларимизнинг амалий бўлишини истардим. Мана бир мисол: биз ҳамма ерда минбардан туриб пахта теримига шаҳарликларни жалб этмаслик керак, бу колхозларнинг ҳам, саноат корхоналарининг ҳам экономикасига кучли таъсир қилади, деб гапирамиз. Гапирамиз-да, бундан кейин шундай қилмасликка ваъда берамиз. Дарҳақиқат, эндиликда кўпгина хўжаликларда етиштирилган ҳосилни ўз кучлари билан йиғиштириб олишга ҳаракат қилиняпти. Аммо айрим хўжаликларда шаҳарликлар бир неча йиллар давомида ёрдам бериб келишди, яна ёрдам бераверишади, деган хулосага келиб қолишган.

Биз яқинда қишлоқ Советимизнинг навбатдаги сессиясида ҳосилни ёрдамчиларсиз йиғиб-териб олишга қатъий қарор қилдик. Машиналар билан териладиган майдонларни кенгайтирдик. Жами ҳосилнинг 20—25 процентини колхозчиларимиз кучи билан териб оламиз. Бунинг учун бизга халқ вакиллари, депутатлик группалари амалий ёрдам беришлари керак, албатта.

А. П. ВОРОНИН. — Шаҳарликларни йиғим-теримга жалб этиш пахтанинг таннархини қимматлаштириб юбориши аниқ факт. Пахтанинг сифатига ёмон таъсир қилиши ҳам тўғри. Хўжаликларнинг раҳбарлари ўз меҳнаткашларидан ҳар доим қатъий талаб қила оладилар ва юқори сортларга сотилган пахтадан келадиган даромад хўжаликнинг ўзида қолади. Ўйлайманки, бу ишда бригадаларда, пахта пунктларида тузиладиган депутатлик постлари катта ёрдам беришлари керак. Ахир пахтанинг сифати юқори бўлса қўшимча даромад келиши эндиликда ҳаммага маълум-ку. Соф даромад кўпайгандан кейин хўжаликни техника билан қайта қуроллантириш, дала меҳнаткашларининг турмуш шароитларини яхшилаш учун кенг имкониятлар очилади. Масалан, ўтган йили область бўйича пахтанинг сифати учун 7 миллион 800 минг сўм қўшимча ҳақ тўланди.

О. Г. АЙДАКОВ. — Қишлоқдаги интенсивлаш тўғрисида жуда яхши мисол бу. Умуман, фақат қишлоқ учунми? Агар пахта шаҳарликларни жалб этилмай терилса, шаҳар саноат корхоналари учун ҳам фойдали-ку.

А. АЗИЗОВ, Бўка районидаги Кўкорол қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси:

— Иқтисодий тежамкорлик, терим сифати ҳақида гап очилганда мен ҳам бир масала хусусида сўз юритмоқчиман: бизнинг қишлоқ Советимиз, унинг доимий комиссиялари ва депутатлик постлари бутун фаолияти меҳнаткашларни пахта йиғим-теримига сафарбар этишга қаратилган. Уларнинг кўпчилиги чинакамига жон куйдириб фидокорона меҳнат қилишяпти. Агар бизнинг аҳоли ўртасида олиб бораётган тарбиявий ишларимиз моддий манфаатдорлик билан мустаҳкамланганда эди бу янада каттароқ самара берган бўларди. Ҳаво ёғмай, терилаётган пахтанинг сифати юқори бўлиб турган пайтда унинг бир килограммига 5 тийиндан ҳақ тўланади. Масалан, теримчи бир кунда неча килограмм териши мумкин? Кўпи билан юз килограмм. Демак, у эрталабдан кечгача далада оғир меҳнат қилиб, беш сўмгина даромад қилади. Шундай экан, у ҳар куни эрталаб иштиёқ билан теримга отланади, дея оламизми? Тўғри, биринчи ёғингарчиликдан сўнг бир килограмм терилган пахтага 10—15 тийиндан ҳақ тўланадиган бўлади. Аммо бу пайтда даладаги шароит ҳам, пахтанинг чўғи ҳам илгаридагидек бўлмайди. Айтмоқчиманки, ҳосилнинг сифати яхши бўлиб турган ҳозирги илиқ-иссиқ кунлардаёқ теримчилар меҳнатини моддий рағбатлантиравериш фойдали эмасмикин?

П. Ф. САУЛЬКИН. — Бу йўлда чалғиб кетиш ҳам ҳеч гап эмас. Бугун беш тийин, эртага ўн тийин деймиз. Шу ўринда бригада пудрати усулини қўллаётган хўжаликлар қўлга киритаётган ажойиб ютуқларни эслатиб ўтмоқчиман. Зотан, Советлар ва унинг депутатлари худди мана шу масалада ташаббус кўрсатишлари керак. Муҳими шундаки, хўжалик ҳисоби усули айнан йиғим-терим даврида тўла қўлланиши лозим. Агар хўжалик раҳбари бундай янгиликка қаршилик кўрсатса, уни ижрокомга чақириш, масаласини сессия кун тартибига қўйиш ва бошқа таъсир воситаларидан фойдаланиш мумкин.

А. АЗИЗОВ. — Қишлоқ Советимиз территориясидаги «Кўкорол» совхозида 15 та бригада янги усулда ишлашга ўтган. Шулардан 2 тасига қишлоқ Советининг депутатлари С. Расулов билан Б. Искандаровлар раҳбарлик қилишади. Бу коллективлар ўтган йили совхозда энг юқори кўрсаткичларга эришдилар.

О. Г. АЙДАКОВ. — Ўрток Саулькин масалани тўғри қўймоқда. Чалғимаслик керак. Агар хўжалик ўзини тутиб олган бўлса, ҳозирги мавжуд давлат нархлари билан ҳам ҳосилнинг ҳаммасини ўз кучи билан йиғиштириб олаверади. Шу билан бирга аҳолини йиғим-теримга актив жалб этишнинг тўғри йўлларини ҳам излаб кўриш керак, албатта. Кўкорол қишлоқ Советининг бригада пудрати жорий этилган коллективлардаги бригада совети фаолиятини кучайтириш соҳасидаги тажрибасини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш лозим бўлади.

ИККИНЧИ СОАТДА

Жойлардаги, айниқса, қишлоқ ва посёлкалардаги давлат ҳокимияти органлари ўз ишларини қай даражада қайта қураётганликлари, йиғим-терим даврида ўз ҳуқуқ ва бурчларидан қандай фойдаланаётганликлари ҳақида фикр алмашиш давом этди.

И. А. КИМ, Қизил Октябрь қишлоқ Советининг қишлоқ хўжалик бўйича доимий комиссияси раиси, Ғалаба районидаги Димитров номли колхознинг бош агрономи:

— Бизнинг Советимизда ҳам, районимиздаги бошқа Советларда ҳам қайта қуриш суст бораяпти. Терим авжига чиққан ҳозирги кунда бу, айниқса, яққол сезилмоқда. Кўпгина ижроия комитетлар йиғим-терим ҳаракатидаги ўз ўрнини топа олмаяпти. Халқ депутатлари Советлари ролини ва уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида яқинда қабул қилинган қарор ижроия комитетлар иш фаолиятининг асоси бўлиши керак эди. Ҳақиқатан ҳам Советларнинг имкониятлари анча кенг. Масалан, қишлоқ Совети йиғим-терим даврида инсон омилини кучайтира олиши мумкин-ку. Жумладан, механизаторлар, кўпминг килограммчи теримчилар, хатто социалистик мусобақа учун ҳам қулай шароит бўлиши керак...

О. Г. АЙДАКОВ. — Нима учун «хатто» деяпсиз? Советлар меҳнат беллашувини уюштиришга ўз улушларини қўшишлари мумкин ва лозим. Районнинг фахрий ёрлиғи, районнинг кўчма Қизил байроғи — катта мукофот. Ёдимда, заводда станокда ишлардим. Социалистик мусобақа ғолиби сифатида менга ҳаётимда биринчи марта Фахрий ёрлиқ топширишди. У мен учун ҳозир ҳам жуда қимматли.

И. А. КИМ. — Биз буни тушунамиз. Социалистик мусобақага бу йил мунтазам ҳар беш кунда якун чиқариб борамиз. Қизиғи шундаки, аввалгидек кўпчилик учун бир хилда тайёрланадиганидан эмас, балки ҳар бир киши учун алоҳида ёзилган Фахрий ёрлиқ топширамиз. Ўйлаймизки, бундай Фахрий ёрлиққа муносабат ҳам, унинг таъсири ҳам кучли бўлади.

Бизнинг доимий комиссиямиз учун иш кўп. Илгарилари уларнинг баъзиларига, хатто улгурмай ҳам қолардик. Сабаби — вазифаларни территория бўйича тақсимлардик. Натижада, айтайлик, агроном техника ремонти билан, зоотехник эса деҳқончилик билан шуғулланишга мажбур бўларди. Бу йил бошқача йўл тутдик. Вазифаларни тармоқларга қараб тақсимладик. Шундан сўнг ишларимиз юришиб кетди.

А. МАҲМУДХОНОВ. — Янгийўл районидаги Н. Ниёзов номли колхознинг депутатлик группаси бошлиғи, 18-ўрта мактаб директори:

— Колхозчилар ҳамма депутатларни танийдиларми?

И. А. КИМ. — Албатта, танишади, лекин ҳаммаларини эмас.

О. Г. АЙДАКОВ. — Агар у ҳокимият органи депутати эканлигини одамлар билишмаса, халқ вакили ўзининг ҳуқуқий имкониятларидан қандай фойдалана олади? Агар бундай аҳвол қаерлардадир ҳамон учраб турган бўлса, уни зудлик билан йўқотиш керак. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Краснодар ўлкаси партия активи билан бўлган учрашувда ҳозир Советлар учун кенг йўл, меҳнаткашлар ҳокимияти эканликларини тўла намоён этишлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилганини алоҳида таъкидлади. Қуйи Советларнинг депутатлари ана шу ҳокимиятнинг тўла ҳуқуқли вакили эканликларини аллақачон англаб олишлари керак эди.

А. МАҲМУДХОНОВ. — Мен бекорга шундай савол берганим йўқ. Навбаҳор қишлоқ Совети территориясида 4 та, шу жумладан бизнинг депутатлик группамиз ишлаб турипти. Биз асосий эътиборни нималарга қаратмоқдамиз? Н. Ниёзов номли колхознинг 1- ва 2-бригадаларида юксак унум билан ишлаш ва яхши дам олиш учун зарур шароит яратилишдан ташқари сиёсий-тарбиявий ишларга ҳам кенг ўрин бермоқдамиз. Масалан, ўтган йили бизнинг группамиз фаолият кўрсатган коллектив йиғим-терим якунида илғорлар сафидан ўрин олди. Биз бу йил ҳам шу икки бригадада четдан ёрдамчи жалб этмай, ҳосилни тез ва соз йиғиштириб олиш учун кураш олиб борамиз.

Р. НОМОЗБОЕВ — Саид қишлоқ Советининг савдо ва умумий овқатланиш бўйича доимий комиссиясининг раиси, Пискент районидаги Калинин номли колхознинг бош бухгалтери:

— Пахтакорлар учун қулай шароит яратиш, савдо, маиший, медицина ва маданий хизмат кўрсатиш ҳам тарбия ҳисобланади, сиёсатга киради. Биз ўз ишимизни ана шу нуқтаи назардан қурамиз. Масалан, ҳозир ҳар хил шарбатлар, салқин ичимликлар билан таъминлаш масаласи жиддий бўлиб турипти. Пискент район матлубот жамияти ва Муроталı қишлоқ матлубот жамияти бу маҳсулотларни жуда кам юбораяпти. Хатто оддий лимонад ҳам келтирилмаган дала шийпонида ўтириб, механизаторлар билан терим суръати ва сифати ҳақида гаплашиб кўринг-чи! Биз бу масалани ижроия комитет олдига қўйдик, савдо ташкилотлари раҳбарларини таклиф этдик. Бироқ улар ҳамон бундай маҳсулотларнинг камлигини баҳона қилишяпти.

Я. САФАРОВ, — Бекобод районидаги Пушкин қишлоқ Советининг халқ маорифи ва маданият бўйича доимий комиссияси раиси, 14-ўрта мактаб директори:

— Ўрток Номозбоевнинг гаплари биз учун тушунарли. Озиқ-овқат маҳсулотларининг камлиги терим унумига таъсир қилади, албатта. Масалан, биз машғулотлардан сўнг яхши тамадди қилиб олмаган ўқувчиларни далаларга юбора оламизми? Мактабимиз буфетида озиқ-овқат маҳсулотлари тез-тез етишмай туради.

М. А. БЎРОНОВ, — Ғалаба район Советининг соғлиқни сақлаш, социал таъминот ва мудофаа — физкультура ишлари бўйича доимий комиссияси раиси, район партия комитетининг пропаганда ва агитация бўлими мудири:

— Бундай ҳоллар бизда ҳам учраб туради. Масалан, аптечкаларни олиб кўрайлик. Уларда муддати аллақачон ўтиб кетган дорилар ҳам сақланаверади. Ўйлайманки, бу жойлардаги раҳбарларнинг беғамлиги, масъулиятсизлиги оқибатидир.

О. Г. АЙДАКОВ: — Ахир бу масъулиятни сизлардан бошқа яна ким ошириши, ким одамлар билан ишлаши керак? Шундай шароитни вужудга келтириш кераккн, савдо, маиший ва медицина хизматини яхшилаш, кишилар фаровонлиги учун қайғуриш ҳар бир раҳбар ва ҳар бир совет кишисининг биринчи галдаги вазифаси бўлиб қолсин. Бундай шароитни вужудга келтириш эса Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар ва ҳар бир депутатнинг ишидир.

УЧИНЧИ СОАТДА

Давра суҳбати иштирокчилари якдиллик билан шундай хулосага келдилар: ҳар бир халқ вакилининг бугунги ўрни йиғим-теримнинг олдинги сафида бўлмоғи, депутат ўзининг шахсий намунаси билан барчани олға ундаши, меҳнатга, жамоатчилик ишларига ҳақиқий коммунистик муносабат намуналарини кўрсатмоғи керак.

М. БОЛТАБОЕВА — Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзоси:

— Шахсий намуна — катта куч. Ёшлигимда кунига 150 килограмм ва ундан ҳам ошириб пахта терган аёлларга ҳавасим келарди. Мана энди ўзим ҳам ўшалар сафига қўшилдим. Ҳозир колхозимизда 60 дан зиёд хотин-қиз кунига 150 килограммга етказиб, пахта термоқда.

О. Г. АЙДАКОВ. — Бундай меҳнат эътибордан четда қолиши керак эмас. Айниқса, депутатлар буни ўз вақтида илғаб олишлари, ҳар бир бригада ва ҳар бир теримчи ўртасида кенг ёйишлари керак.

П. Ф. САУЛЬКИН. — Тўғри. Лекин шунчаки, ахборот берибгина қолмай, илғорлар тажрибасини кенг ва чуқур тушунтириш керак бўлади. Шунингдек, нима учун улар ҳам кўп, ҳам тоза тераётганликларини тушунтириш муҳимдир.

М. БОЛТАБОЕВА. — Бунда ҳеч қандай сир йўқ. Ҳаммаси теримчининг виждонига боғлиқ. Ундан фақат бир нарса — чаноқлардаги пахтанинг қайси бири тўла пишиб етилгану, қайси бири ҳали хомроқ эканини тўғри ажрата билиш талаб қилинади, холос. Агар янглишмасам, механик-ҳайдовчилар ҳам ҳосилнинг кўпроқ қисми пишиб етилган майдонларда теришни ёқтирадилар.

Ю. В. КИМ — область Советининг депутати, Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг механизатори:

— Албатта. Бизнинг ишимизда сифат масаласи биринчи ўринда туради. Шунинг учун ҳам бир неча йилдан бери механизаторларга алоҳида топшириқлар беришда қалбаки рекордларга таянмайдиган бўлдик. Ишимизнинг асосий кўрсаткичи — терилган пахтанинг сортлилиги. Агар механик-ҳайдовчи пахтани ҳам тоза, ҳам кўп терса меҳнати ҳеч қачон рағбатлантирилмай қолмайди.

А. АЗИЗОВ. — Агар ҳам кўп, ҳам тоза терган бўлса, бу механик-ҳайдовчининг маҳоратидан, ишга онгли муносабатидан.

Ю. В. КИМ. — Албатта, шундай. Биз далалардаги ҳосилни ёғин-сочинли кунларга қолдирмай тезроқ йиғиштириб олсак, хўжаликларимизнинг экономикаси шунчалик бақувватлашади, йиғим-теримда одамлар камроқ қийналади. Шахсан мен учун кеч кузда кўплаб ўқувчиларнинг мактабларини ташлаб, далаларда этак тутиб меҳнат қилишлари ғалати туюлади. Ёки шаҳар саноат корхоналари ишчи-хизматчиларини олайлик. Ахир улар ҳам ўз ишларини ташлаб келишади. Бизнинг депутатлик бурчимиз — далаларда етиштирилган ҳосилни фақат машиналар ёрдамида ўз кучимиз билан йиғиб-териб олиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилишдан иборатдир.

ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ кун сайин авж олиб бораяпти. Машина терими кўлами ҳам кенгаймоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари ҳосил учун умумий курашга шахсий ҳисса қўшиш мақсадида пахтазорларга чиқмоқдалар. Шундай экан, депутат бу муҳим ишдан четда қола оладими?

Тошкент область ижроия комитети, «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари уюштирган давра суҳбатига тўпланган халқ вакиллари областнинг барча депутатларига мурожаат қилиб, уларни пахта йиғим-теримида актив қатнашишга, ўзларининг шахсий намуналари билан қишлоқ меҳнаткашларини беш йиллик план ва социалистик мажбуриятларини бажариш учун зарбдор меҳнатга ундашга чақирдилар.

Давра суҳбати материалларини «Тошкент ҳақиқати» мухбири А. ЙЎЛДОШЕВ билан «Ташкентская правда» мухбири М. ЕГОРОВлар тайёрлашди.

ТАРИХГА БИР НАЗАР

РАЙОНЛАШТИРИШНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг бундан олтмиш йил муқаддам бўлиб ўтган биринчи чақириқ V сессиясида «Районлаштириш тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Мавжуд 7 та область, 23 та уезд ва 4241 та волость ўрнида 10 та округ ва 87 та район тузиш зарур деб топилди. Шу районларнинг 11 таси Тошкент округи составига кирди. Бугунги кунда уларнинг бир қисми — Бекобод, Ғалаба, Коммунистик, Паркент, Ўрта Чирчиқ ва Янгийўл районлари ўзларининг 60 йиллик юбилейларини нишонламоқдалар.

1926 йилнинг июнида Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитети ҳузурида районлаштириш бўйича марказий комиссия тузилди. Область ва уезд ижроия комитетлари ҳузурида ҳам шундай комиссиялар ташкил этилди. Июль ойидан районлаштириш ишлари бошланиб кетди.

Комиссиялар бўлажак районлар ва қишлоқ Советлари чегарасини аниқлаш, районлаштиришдан кўзда тутилган мақсадни аҳолига тушунтириш бўйича катта ишларни олиб бордилар. Районлаштириш лойиҳаси деҳқонларнинг йиғилишларида кенг муҳокама қилиниб, зарур ўзгартишлар киритилди. Тўйтепа қишлоғида 1926 йил август ойида бўлиб ўтган район йиғилишига 20—30 чақирим нарида истиқомат қилаётган аҳоли ҳам иштирок этди. Йиғилиш ўтаётган мактаб одамларга тўлиб кетди. Докладчи уларга районлаштиришнинг маъносини содда қилиб тушунтириб берди. Харита ёрдамида район схемасини кўрсатди. Таклифлар ҳисобга олинган ҳолда чегара ҳақида берилган тафсилотлар одамларга маъқул тушди.

Лойиҳаларни муҳокама қилишда хотин-қизлар ҳам актив иштирок этдилар. Айниқса бу Пискент районида сезилди. Район комиссияси составига хотин-қизлар ҳам сайланди. Майдонтол волостига қарашли Чўкагач қишлоқ жамияти аҳолиси Қуйи Чирчиқ районини районлаштириш бўйича комиссияга «Яшасин районлаштириш!» деган сўзлар ёзилган қизил байроқни тақдим этдилар. 1926 йил 12 августга келиб республика бўйича лойиҳалар муҳокамасида салкам 250 минг киши иштирок этди.

Районлаштиришнинг натижаси сифатида асосий маъмурий территориал бирлик — районлар пайдо бўлди. Ирригация, миллий, хўжалик тармоғи, савдо, алоқа йўллари, иқтисодий қувватлар каби белгилар район қурилиши учун асос қилиб олинди.

Масалан, Ўрта Чирчиқ районни составига Тўйтепа волости тўлалигича, қисман эса Ғойибота, Осмонота, Хурдан, Кенжиғалин ва Телов волостиларининг қишлоқ Советлари қўшилди. Умуман, 100 та аҳоли пункти ва 24 та қишлоқ Советидан район ташкил этилди. Аҳолиси салкам 24 минг кишига етди. Район территориясидаги асосий суғориладиган ерларда пахта, шоли, беда етиштирилди. Ернинг 50 процентдан кўпроғини шоли эгаллаган бўлса, 27 проценти пахта экиш учун ажратилди. Районда 26 мингдан кўпроқ қорамол бор эди. Экинлар Чирчиқ ва Ангрен дарёси суви билан суғорилди. Район аҳолисига 2 та касалхона, 2 та амбулатория, 2 та фельдшерлик пункти хизмат кўрсата бошлади. 19 та бошланғич мактаб мавжуд эди.

Бошқа районларга ҳам шундай характеристика бериш мумкин эди. Тегирмонлар районларда асосий корхона ҳисобланарди. Бекобод районида Хилково цемент заводи, Пискент ва Қовунчида эса пахта заводлари бор эди холос. Медицина муассасалари жуда ҳам кам эди. Маданий-маърифий муассасалар эса умуман йўқ эди. Йўллардан қишда юриб бўлмасди.

Кўпгина районларда телефон алоқаси йўқ эди. Коммунал корхоналар умуман бўлмаганди. 1926 йилнинг ноябрь ва декабрь ойларида район ва қишлоқ Советларига сайловлар бўлиб ўтди. Уларда камбағал деҳқонлар актив қатнашишди. 1927 йилнинг бошларида бўлиб ўтган район съездларида район ижроия комитетлари сайланди. Ижроком аъзолигига оддий ва ўрта ҳол деҳқонлар сайланди. Сайланганлар орасида аёллар 14 процентни, олий маълумотлилар 0,4 процентни, ўрта маълумотлилар эса 7 процентни ташкил этди. Қолганлар чаласавод ва саводсиз эди.. Аъзоларнинг 50 процентдан ортиғи партия аъзолари ва аъзоликка кандидатлар эди. Улар олдида катта ва муҳим вазифалар турарди.

Районлаштиришнинг аҳамияти жуда ҳам катта бўлди. Шу туфайли қишлоқ Советлари сони яна ҳам ошди, кучлар тақсимоти нормаллашди. Республика хўжалик қудратини янада ривожлантириш учун муҳим шарт-шароитлар яратилди. Районлаштириш туфайли советларнинг ташкилотчилик ишлари жонланди, кенг меҳнаткашлар оммасини советлар иши ва хўжалик қурилишига жалб этиш имконияти яратилди.

Р. ТОШҚУЛОВА,
Тошкент область ижроия комитети архив бўлими мудири, тарих фанлари кандидати.

● «Ташгипрогор» лойиҳалаш институтининг 8-устахонасида шу кунларда Сергелида қуриладиган янги 8, 8«а» микрорайонлари лойиҳаси устида иш олиб борилмоқда. Унга шу институтда ўн йилдан бери ишлаб келаётган Владимир Рижов раҳбарлик қилмоқда. Суратда: бош инженер В. Рижов янги микрорайон макетини кўздан кечирмоқда.

Х. Мирзакаримов фотоси.

ПЕШҚАДАМ ҚУРИЛИШ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

АҲИЛ ВА ИНОҚ

ОЛЛОЁР Александров етакчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси ҳақида гап кетганида аввало уларнинг аҳил ва иноқлиги тилга олинади. Пешқадам бунёдкорлар эришаётган муваффақиятлар ҳам аслида ана шу фазилатга бориб тақалади. «Главташкентстрой»нинг 2-қурилиш-монтаж бошқармасида юзага келган янги-янги ташаббусларнинг кўпи мана шу бригадага тааллуқлидир. Бу ишларнинг барчасида бригадир шахсий намуна кўрсатади. О. Александров узоқ йиллик қурувчилик фаолиятида юқори малака орттириш билан бирга касб маҳоратини ўнлаб ёшларга ўргатган. Рўзимбой Ҳайитов, Светлана Марченко, Сергей Полетаев каби илғор қурувчилар унинг шогирдларидир.

Ҳозирги кунларда 17 кишилик бу бригада коллективи Шота Руставели кўчасида граждан авиацияси агентлигининг қўшимча биносини бунёд этишмоқда. Пудрат усулида ишлаш натижасида кунлик ва ойлик топшириқлар мунтазам равишда бажариляпти.

М. ФЕЛЬДМАН.

МАШИНАЛАР УНУМИ

ЧИНОЗ

◆ К. МАРКС номли колхозда ҳам машина теримида яхши натижаларга эришилмоқда. Бу ерда ўтган куни ишлатилган 16 та «зангори кема»нинг ҳар бирида ўртача 9,6 тоннадан «оқ олтин» терилди. Илғор механик-ҳайдовчилардан Рашид Абдуллаев ва Баҳром Мансуровлар 14—15 тоннадан пахта теришди.

Хўжалик механизаторлари йил бошида пахтанинг 75 процентини машиналарда териб олишни планлаштирган эдилар. Ҳозирги кунда улар ўз имкониятларини чамалаб кўриб, бу кўрсаткични 80 процентга етказишмоқчи.

СУРЪАТ ЮҚОРИ БЎЛЯПТИ

КОММУНИСТИК

◆ СВЕРДЛОВ номли колхозда йиғим-терим суръати кун сайин ортиб бормоқда. Ўтган куни хўжаликда йиллик планнинг 6,73 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Бригадалараро ўтказилаётган мусобақада Есен Усмонов бошлиқ коллектив пешқадамликни қўлдан бермаяпти. Мавжуд 94,5 гектар пахта майдонидан 295 тонналик хирмон уйиш учун курашаётган бригада аъзолари ўтган куни йиллик планнинг 7,9 проценти миқдорида пахта тайёрлашга эришдилар. Шу куни хўжаликнинг илғор механик-ҳайдовчиси Владимир Вагапов «зангори кема» бункеридан 18 тонна пахта тўкди. Унинг шу кунгача терган «оқ олтин»и 83 тоннадан ошди.

ОБЛАСТЬ ЯНГИЛИКЛАРИ

НОН—РИЗҚ-РЎЗИМИЗ

● БЕКОБОД районидаги Навоий номли колхоз маданият уйида ўтказилган конкурс ана шундай деб номланди. Конкурсда колхознинг 4-, 13-, 17-бригада аъзоларидан олти нафар қизлар иштирок этишди. Улар нон ёпиш, пазандалик, меҳмон кутиш билан бир қаторда оналарни мадҳ этувчи қўшиқларни ижро этишди.

4-бригада аъзоси Ҳ. Маматова конкурс ғолиби деб топилди.

Э. ИСМОИЛОВ.

РАЙОНДА БИРИНЧИ БОР

● КАЛИНИН районида илк бор оммавий халқ сайили ўтказилди. Шу куни район маркази одамлар билан гавжум бўлди. Байрам тантаналарида «Ҳосил» халқ ансамбли, район бадиий ҳаваскорлик коллективлари, «Ёш куч» спорт мактаби талабалари ўзларининг янги концерт программалари ҳамда кўргазмали чиқишлар билан меҳнаткашлар дилини хушнуд этдилар. Савдо кўргазмалари, пазандалар ҳамда қандолатчилар конкурслари, спортнинг бир неча тури бўйича мусобақалар уюштирилди.

Сайил ташкилотчилари кичкинтойларни ҳам эсдан чиқаришмади. Тошкент отчопаридан келтирилган аравали отлар улар хизматида бўлди.

Н. АБДУЛЛАЕВА.

ЯНГИ БОЛАЛАР КОМБИНАТИ

● Пойтахтимизнинг Оҳангарон массиви йил сайин чирой очиб бормоқда.

Яқинда «Чимганстрой»га қарашли 1-қурилиш трестининг 63-бошқармаси бунёдкорлари массив аҳолиси фарзандларига янги болалар комбинатини совға қилди. 640 ўринли болалар комбинатида кичкинтойларнинг мириқиб дам олишлари ҳамда соғлом ўсишлари учун барча қулайликлар яратилган, бассейн, спорт майдончалари ишлаб турипти.

А. ҲАКИМОВ.

МАНБАЛАР ТИЛГА КИРГАНДА

Ўрта Осиё тарихини, айниқса, ўлкамиз халқларининг тарихини ўрганишда ёзма манбаларнинг аҳамияти жуда катта. Ўрта Осиёда яшаган халқлар тўғрисида дастлабки маълумотлар юнон-грек тарихчилари асарларида келтирилган.

Ўлкамиз халқларининг илк ўрта аср тарихини ўрганишда араб тилида ёзилган асарлар муҳим манба ҳисобланади. Бу асарлар жумласига Табарийнинг IX—XII асрларда ёзилган «Тарихи Табари», Маъсудийнинг «Муруж аз-захаб ва маодин ал-жавоҳир», яъни «Олтин конлари ва жавоҳирлар макони», Ёқубийнинг «Китоб ал-булдон», Маҳмуд Қошғарийнинг «Девони луғатит-турк» асарлари, Абу Дулоф ва Ибн Фадлоннинг эсдаликларини киритиш мумкин. Мазмунига кўра тарихий, географик ва эсдаликлардан иборат бу манбаларда Ўрта Осиё халқларининг урф-одатлари, маданияти, иқтисодий-сиёсий аҳволига оид муҳим маълумотлар келтирилган.

Қадимда Ўрта Осиё территориясида сўғдлар, саклар яшаганлар. Улар ўз маданиятларига эга бўлганлар. Кейинчалик бу территорияларга туркий халқлар кириб кела бошлаганлар. Улар ҳам ўзларининг маданиятига эга эдилар. Бу маданият анча юксак бўлиб, уни Эрон, Ҳиндистон маданияти билан бир қаторга қўйиш мумкин бўлган. Кейинги пайтдаги археологик топилмалар, айниқса ёзма манбаларни комплекс ўрганиш ана шундан далолат бермоқда. Бу манбалар, шунингдек туркий халқлар ўз ёзувларига эга бўлганликларидан ҳам далолат беради: «Бу ерда қамишнинг бир тури ўсади, туркийлар уни ёзув қуроли сифатида ишлатадилар», деб хабар беради араб сайёҳи Абу Дулоф. Сўғд ёзуви Ўрта Осиёда кенг тарқалган ёзувлардан бири бўлган. Кейинги пайтда Муғ тоғидан топилган сўғд тилида ёзилган ҳужжатлар ҳам фикримизни исботлайди.

Манбалар туркий халқлар чорвачилик билангина шуғулланиб қолмасдан, улар овчилик, деҳқончилик, ҳунармандчилик билан ҳам шуғулланганликларидан далолат беради. IX асрда ўлкамизга келган араб сайёҳлари эсдаликларида туркий халқлар ов қилиш борасида моҳир ва чапдаст эканликлари ҳамда улар ёввойи ҳайвонларнинг териси билан ҳам савдо-сотиқ қилганликлари ҳақида маълумотлар бор.

Илк ўрта асрларда Ўрта Осиёда катта-катта шаҳарлар — Пойканд, Бухоро, Самар-

ҚАДИМГИ ХАЛҚЛАР ТАРИХИДАН

қанд, Кеш, Насаф ва бошқалар пайдо бўлади. Ўша пайтда шаҳар аҳолиси асосан ҳунармандчилик билан шуғулланган. Кўчманчи халқлар чорвачилик ва овчилик қилишган. Булар ўртасида доимо савдо-сотиқ алоқалари мавжуд бўлган.

Булардан ташқари манбалар туркий халқларнинг урф-одатлари, диний эътиқодлари ҳақида ҳам маълумотлар беради. Ўрта асрларда туркий халқлар турли динлар — ислом, будда, оташпарастлик ва ҳоказоларга эътиқод қилганлар.

XI асрда яшаган лингвист Маҳмуд Қошғарий ўзининг «Девони луғатит-турк» асарида ўша даврдаги урф-одатлар ҳақида маълумот берибгина қолмасдан, улар етиштирган маҳсулотларнинг номларини ҳам келтиради.

Манбалардан, шунингдек илк ўрта асрларда Ўрта Осиёда яшаган халқлар ва қабилалар жойлашган территориялар ҳақида ҳам муҳим маълумотлар олиш мумкин. Масалан, Тошкент воҳаси, Фарғона водийси ва унга қўшни районларда туркий қабилалар — қарлуқлар, чигиллар ва халажлар яшаган. Маълумки, бу халқлар кейинчалик ўзбек халқининг халқ сифатида шаклланишида муҳим роль ўйнаган. Ҳозирги Ўзбекистоннинг Орол денгизи атрофларида ва Сирдарёнинг қуйи қисмида оғуз қабилалари истиқомат қилишган. Кейинчалик бу халқлар ва қабилалар маҳаллий аҳоли билан аралашиб ягона маданият ва ягона тил, яъни туркий тили вужудга келган. Бу борада «Девони луғатит-турк»да қизиқ маълумотлар берилган. Суғдлик савдогарлар мол айирбошлаш учун Шарқий Туркистон ва Хитойга борганлар. Баласағун атрофида суғдликларнинг кичик қишлоғи бўлган ва улар туркий тилни яхши тушунишган ҳамда бу тилда бемалол сўзлашишган.

Араблар диққатини асосан Ўрта Осиё ер ости бойликлари жалб этган. Шунинг учун ҳам улар Суғдиёнани «Халифаликнинг боғу бўстони» деб бежиз айтишмаган. Улар биргина Пойканд шаҳрини истило қилганларида 150 минг мисқол олтинни қўлга киритишган.

Умуман, Ўрта Осиё, хусусан Ўзбекистон халқлари тарихини ўрганишда ўрта аср манбалари катта аҳамият касб этади. Бу манбалар туркий халқлар этногенезиясининг ҳали ҳал қилинмаган кўп томонларини ёритишга имкон беради.

Ш. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти кичик илмий ходими.

◆ ҚУЙЛИҚ массивидаги «Чебурашка» боғи шанба ва якшанба кунлари гавжум бўлади. Бу ерда катталар қатори пионер ва ўқувчилар ҳам бўш вақтларини мазмунли ўтказишади. Уюштирилаётган сайлларда бадиий ҳаваскорлик коллективлари концертлар қўйиб беришади, турли спорт мусобақалари ўтказилади. Суратда: шашка бўйича СССР спорт мастери Е. Черкассий ёш ҳаваскорларга бир нечта тахтада сеанс бермоқда.

О. Шемаков ва В. Гаврин фотоси.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

МОСКВАЛИК КОМПОЗИТОРЛАР ТОШКЕНТДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги олдидан ҳарбий-ватанпарварлик мавзуида ижод қилувчи москвалик композиторлар — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоблари Георгий Сальников ва Григорий Калинкович бир неча кун давомида республикамиз пойтахти билан яқиндан танишдилар. Меҳмонларга Ўзбекистон ССР Композиторлар союзи ҳарбий-ватанпарварлик комиссиясининг раиси В. Зудов, композиторлардан С. Варелас, Э. Налбандов, П. Ҳолиқов ва Ҳ. Раҳимовлар ҳамроҳлик қилишди.

Композиторлар В. И. Ленин номидаги умумқўшин командирлари тайёрлаш билим юрти, Офицерлар уйи, маданий-оқартув техникуми ва Тошкент Давлат маданият институтида ўтказилган ижодий учрашувларда иштирок этдилар. Бу учрашувларда москвалик ва ўзбекистонлик композиторларнинг ҳарбий-ватанпарварлик мавзуидаги асарларини республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, Туркистон Ҳарбий округи штабининг хизмат кўрсатган духовой оркестри маҳорат билан ижро этди.

Р. ҒАНИЕВ.

САҲНАДА «ЗЕБУННИСО»

Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик опера ва балет Катта театри коллективи атоқли ўзбек совет композитори, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати Сайфи Жалилнинг «Зебуннисо» («Самарқанд ушшоғи») операсини саҳналаштирди.

Уйғун либреттоси асосида яратилган операда ақл ва заковат эгаси Зебуннисонинг ўтмишдаги ҳокимларнинг ёвуз ниятлари билан курашиши ифодалангандир. Зебуннисонинг ҳақиқат учун курашда оғир қийинчиликларни бошдан кечириб, халқ бахт-саодати йўлида курашиши, фалсафий фикрлар билдириши операнинг асосий мазмунини ташкил этади.

Операнинг яратилишида Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, дирижёр Ҳ. Шамсиддинов, хормейстерлар Л. Шилкурут, М. Яндринская, СССР халқ артисти Г. Измайловаларнинг хизмати катта бўлди. Асосий ролларни Ш. Тўхтабоева (Зебуннисо), Б. Расулов (Акбар), Х. Тоиров (Амирхон), Р. Ҳидоятова (Наргиз)лар ижро этишган. Рақсларда эса Ўзбекистон ССР халқ артистлари М. Аҳмедова ҳамда Г. Ҳамроевалар иштирок этишди.

Ушбу опера мусиқий оҳангларнинг ранг-баранглиги билан халқимизнинг яна бир севимли асарига айланиб, театр репертуаридан мустаҳкам ўрин эгаллади.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

Спорт

«ПАХТАКОР» МУХЛИСЛАРИ ҚАНИ!

● ЭЛЛИК БЕШ минг ўринлик улкан стадионга кейинги кезларда нари борса бир ярим—икки минг футбол мухлиси келишини қандай баҳолаш мумкин? Команданинг минг-минглаб шайдоси қаерда қолди? Улар нега стадионга келмай қўйдилар? Бунга сабаб битта. У ҳам бўлса республикамизнинг етакчи командаси кейинги кезларда ниҳоятда ёмон ўйнаётганлигидир. «Пахтакор» ташкил топгандан буён бу йилдагидек ночор аҳволда қолиб, мухлисларини ранжитмаган эди. Нега бундай бўляпти? 1979 йилги фожиали воқеадан кейин, бошқа клублардан таклиф этилиб, тузилган «терма команда»нинг вақтинча муваффақиятидан маҳлиё бўлган мутасадди ўртоқлар эртанги кун тақдири билан қизиқмай қўйдилар. Кўп ўтмай бу йўл хато эканлигини республика футбол федерациясидаги ўртоқлар ҳам, «Пахтакор»нинг аввалги катта устози И. Секеч ҳам, ҳозирги мураббий В. Тихонов ҳам ошкор тан олишди. Айбсиз футбол мухлислари эса ютқазишди. Ҳозирги тренер В. Тихонов хатоларга тезда барҳам бериб, қобилиятли ёшларни таклиф этиб, келажаги бор команда тузамиз, деб ваъда берди. Лекин бу изланиш узоққа чўзилиб кетмоқда. Гап «Пахтакор»нинг ҳозирда турнир жадвалида эгаллаб турган 14-ўрнида эмас, балки ўйинчиларнинг кўрсатаётган маҳорати, эртанги тақдири ҳақида боряпти. Ўтган куни футболчиларимиз Ставрополнинг «Динамо» командасини қабул қилиб, 4:1 ҳисобида ғолиб келишган бўлсада, кўпчилик мухлислар ўйиндан чинакам қониқиш ҳосил қилишмади. Бир сўз билан айтганда «Пахтакор»нинг бугунги аҳволи кўп сонли мухлисларни ниҳоятда ташвишга солмоқда. Бу ҳол қачонгача давом этаркин?

Ш. УМУРЗОҚОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЗ КУНДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИДА

«ЧИЧЕРИН»

ЯНГИ, РАНГЛИ, ИККИ СЕРИЯЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИНГ

БУТУНИТТИФОҚ ПРЕМЬЕРАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Сценарий муаллифлари — А. ЗАРХИ, В. ЛОГИНОВ.
Режиссёр — А. ЗАРХИ.
Ролларда: В. ФИЛАТОВ, Л. БРОНЕВОЙ, В. ЗОЛОТУХИН, В. ВЕНЦЕЛЬ ва бошқалар.

Мазкур фильм Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, биринчи ташқи ишлар халқ комиссари Георгий Васильевич Чичеринга бағишланган.

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИНИНГ МАҲСУЛОТИ. ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ.

БУНИ ҲАММА БИЛИШИ ШАРТ

ЭЛЕКТР УЗАТИШ ЛИНИЯЛАРИ АТРОФИДА ОЧИҚ ЭЛЕКТР СИМЛАРИ ЎТГАН ЕРЛАРДА УНИНГ ИККИ ТОМОНИДАН МУҲОФАЗА ЗОНАСИ ҚОЛДИРИЛАДИ:

1000 вольт кучланишгача бўлган ҳаводан ўтган очиқ сим атрофида — 2 метргача;

20 киловольт кучланишгача бўлган ҳаводан ўтган очиқ сим атрофида — 10 метргача;

35 дан 500 киловольт кучланишгача бўлган ҳаводан ўтган очиқ сим атрофида — 15х30 метргача муҳофаза зонаси қолдирилади.

Муҳофаза зоналарида электр тармоқлари ихтиёрида бўлган корхоналар (ташкилотлар)нинг ёзма рухсатномасисиз қуйидаги ишларни бажариш

ТАҚИҚЛАНАДИ

ҲАВОДАН ЎТГАН ЭЛЕКТР УЗАТИШ ЛИНИЯЛАРИ УЧУН:

қурилиш ишлари олиб бориш, ремонт қилиш, ҳар қандай бино ва иншоотларни бузиш;

дарахт кўчатлари ўтказиш ва уларни қирқиш, суғориш ишлари олиб бориш, чорва учун кўралар қуриш, материаллар тўплаш;

баландлиги 4,5метр ва ундан юқори бўлган машина ва механизмлар учун ўтиш ерлари ташкил этиш;

электр тармоқларининг нормал ишлашига халал етказувчи, бахтсиз ҳодисаларга олиб келувчи қандай бўлмасин хатти- ҳаракатлар қилиш — симларга бегона нарсаларни улоқтириш, таянч устунларига чиқиш, варрак учириш, спорт ўйинлари ўтказиш ва ҳоказолар.

КАБЕЛЬ ҲОЛИДА ЕР ОСТИДА ЕТҚИЗИЛГАН ЭЛЕКТР УЗАТИШ ЛИНИЯЛАРИ УЧУН:

0,3 метрдан ортиқ чуқурликда ер қазиш ва 0,45 метр чуқурликда ер ҳайдаш ишларини ўтказиш, шунингдек, бульдозерлар, экскаваторлар ва бошқа ер қазиш машиналари билан тупроқ текислаш ишларини олиб бориш, 5 тоннадан зиёд оғирлик массасидаги тупроқ суриш ишларини бажариш:

ишқорий ва чиришга олиб келадиган буюмлар ҳамда ёнилғи мойлаш материалларини ташлаш ва тўкиш.

Мазкур Қонда талабларини бузишда айбдор бўлган мансабдор шахслар ва гражданлар белгиланган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

«УЗГОСЭНЕРГОНАДЗОР».

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

АДР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ НОРОЗИЛИК НОТАСИ

КОБУЛ, 28 сентябрь. (ТАСС). Италиянинг Афғонистондаги мувaққат ишлар вакилига АДР Ташқи ишлар министрлигида норозилик нотаси топширилди. Пинҳона тарзда АДР территориясига келиб кетган Италия либерал партиясининг бош секретари, Италиянинг собиқ саноат, ҳунармандчилик ва савдо-сотиқ министри Ренто Альтиссимо суратга олган репортаж шу йил 19 сентябрь куни Италия телевидениеси орқали кўрсатилди, деб таъкидланади нотада.

Мўътабар афғон органлари қўлидаги ишонарли маълумотларга қараганда, у қуролли газандалар ҳамроҳлигида Покистон территориясидан Афғонистонга суқулиб кирган. Аксилинқилобчилар билан биргаликда Кунар вилоятидаги қўпорувчилик ишларида қатнашган. Р. Альтиссимо Италияга қайтиб боргач Афғонистон Демократик Республикасига қарши туҳмат хабарларни маҳаллий матбуотда тарқатган.

Италиянинг ҳукмрон коалициясига кирувчи партия раҳбарларидан бирининг АДРга ғайри қонуний тарзда суқулиб кириши ва Афғонистон территориясида қўпорувчилик ҳаракатлари қилиши, деб таъкидланади ҳужжатда, АДРнинг ички ишларига бевосита аралашув, халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф қилган нормаларини қўпол равишда бузишдир.

АДР Ташқи ишлар министрлиги бундай иғвогарлик ва душманчилик хатти-ҳаракатларига қарши кескин норозилик билдиради ҳамда Италия ҳукуматидан бундан буён Афғонистон ички ишларига аралашишга йўл қўймасликни талаб қилади, бундай аралашув эса регионидаги ва бутун дунёдаги тинчлик ҳамда хавфсизлик ишини қўпоришга қаратилган, деб уқтирилади нотада.

ГФР. Сиз суратда кўриб турган бу ёш она Кёльн шаҳрида урушга қарши ўтказилган намойиш иштирокчиси. У кўтариб олган плакатда «Тарих сабоғи тинчлик тўғрисида қайғуришни, бутун дунёда тинчликни сақлаб қолишни тақозо этади», деган ёзув битилган.

ТАСС фотохроникаси.

ХИТОЙНИНГ ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРИ

ПЕКИН, 29 сентябрь. (ТАСС). «Цзянцзи Жибао» газетасининг хабар қилишича, Пекинда Хитойнинг табиий ресурсларидан комплекс фойдаланиш масалаларига бағишланган умумхитой кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш давлат экономика комитети, молия министрлиги ва ХХР давлат кенгашининг атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат комитети ташаббусига мувофиқ чақирилди.

Кенгашда сўзга чиққан бир қанча марказий муассаса ва идораларнинг раҳбарлари, Хитой халқ хўжалиги ҳар хил тармоқларининг мутахассислари ва эколог олимлари мамлакатнинг табиий бойликларидан тежаб-тергаб ва оқилона фойдаланиш еттинчи Хитой беш йиллиги (1986—1990 йиллар) давридаги техникавий-иқтисодий сиёсатнинг энг муҳим йўналишларидан бири эканини таъкидладилар

ХХРнинг энг катта саноат маркази — Шанхайнинг бир қанча корхоналарида, шунингдек металлургия саноати министрлигининг корхоналарида бу соҳада ижобий тажриба орттирилган. Шу билан бирга кенгаш қатнашчилари кейинги йилларда «баъзи корхоналар миқдор кўрсаткичларини кўпайтириш ва ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини ошириш кетидан қувиб, хом ашё ва материаллардан тежаб-тергаб, комплекс фойдаланиш масалаларини эътибордан четда қолдирмоқдалар-ки», бундай ҳолларга йўл қўйиб бўлмайди, деб айтдилар.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ЖАЗОИР

Бу ерда Жазоир ва совет ёшлари анъанавий дўстлик ҳафталиги бошланди. Унда қатнашиш учун Совет ёшлари делегацияси бу ерга келди. Ленин комсомоли вакиллари республиканинг турли районларида Жазоир ёшлари билан учрашувлар ва дўстлик кечалари ўтказадилар. Ҳафталик маданий тадбирлар программасида В. С. Локтев номидаги ашула ва рақс ансамбли қатнашади.

КИТО

Гуаякиль шаҳрида Эквадор коммунистик ёшлари тўртинчи съезди очилди. Ана шу ташкилот бош секретари Эухенио Хихон Герреро делегатлар олдида ҳисобот доклади қилди. Эквадор Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Рене Може Москера анжуманда нутқ сўзлаб, Коммунистик партиянинг ёшлар ташкилоти аъзолари бутун кучларини меҳнаткашлар манфаатлари учун, мустақиллик ва суверенитет учун курашга сарфлашларига ишонч билдирди.

ИСТАНБУЛ

Туркия армияси қуруқликдаги қўшинлари, ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво кучлари қисмлари ва бўлинмаларининг «Мехметчик-86» шартли ном билан Туркиянинг ғарбий районларида ўтказилган машқлари тугади. Туркия матбуотининг таъкидлашича, бу сўнгги йиллардаги энг йирик машқ бўлди. Унда ҳар хил қўшин турлари қисмларининг биргаликда ҳаракат қилиши пишиқтирилади, шунингдек янги жанговар техника синаб кўрилди.

ТОКИО

500 нафардан зиёд Япония журналистлари ва нашриёт ходимлари консерваторлар ҳукуматининг «давлат сирларини сақлаш тўғрисида» қонун лойиҳасини мамлакат парламентида тасдиқлатиб олишга навбатдаги уринишини қатъий қоралади. Япония ноширлар уюшмаси ташаббуси билан Токио университетида бўлиб ўтган норозилик митингида Япония журналистлари уюшмасининг директори Масару Хата сўзга чиқиб, агар бундай қонун лойиҳаси қабул қилинадиган бўлса, мамлакатда аслида сўз ва матбуот эркинлиги барҳам топишини айтди.

(ТАСС, 28 сентябрь).

БИЛДИРИШ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчи Совет навбатдаги қабулни эртага 1 октябрь куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар қабулни область социал таъминот бўлими Давлат нафақалари секторининг мудири Анвар Акбаров бошқаради.

Шикоят, ариза ва илтимосномалари бўлган ўртоқлар ана шу қабулхонага келишлари ва ўзларини қизиқтирган масалалар юзасидан мурожаат қилишлари мумкин. Келишга имкон тополмаган кишиларга редакция жамоатчи Совети қабулхонаси хат орқали ҳам жавоб беради.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48, 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ СОВЕТ ҚАБУЛХОНАСИ.

Редактор Н. НАСИМОВ.

ТОВАРЛАР ХАЛҚҚА!

ТАКОМИЛЛАШГАН ДУРБИН ВА МОНОКУЛЯРЛАР

Агар сиз такомиллашган дурбин ва монокулярлар харид қилган бўлсангиз:
олисни яқиндан яққол ва аниқ кўра оласиз...
энг майда деталларни ҳам яхши илғай оласиз...
Дурбин ёрдамида сиз спорт мусобақалари, ов ва балиқ овида ҳамма-ҳамма нарсани жуда яқиндан кўра оласиз ва ўз қарашларингизда янглишмайсиз.

Мамлакатимиз саноати: 7-8-12 ва 20-карра катталаштириб кўрсатадиган турли маркалардаги дурбинлар, 8-12 ва 20 карра катталаштириб кўрсатадиган монокулярларни ишлаб чиқармоқда.

Бундай дурбин ва монокулярлар кўзойнак тақувчи кишилар учун ҳам жуда қулай. Бунинг учун махсус эгилувчан резина халқа ўрнатилган.

Дурбин ва монокулярлар ёрдамида сиз олис ерда рўй бераётган нарса-ҳодисаларни яқин ва аниқ кўра оласиз.

«ЭЛИКОН-АВТОФОКУС» ФОТОАППАРАТИ

Бу чақновчи-лампа ва плёнкани автомат тарзда зарядловчи қурилма ўрнатилган, объективи автомат тарзда фокусланувчи мамлакатимизда ишлаб чиқарила бошланган биринчи фотоаппаратдир.

Бу аппарат ҳамма ишларни ўзи «бажаради», ўзи аниқ мўлжалга олади, экспозицияни ўзи танлайди. Фотограф фақат ишга туширувчи затворга бармоқ босса бас.

Агар чақновчи-лампа ёрдамида суратга олинса, у ҳолда диафрагма автомат тарзда ўзи ўрнатилади.

«ЭЛИКОН-АВТОФОКУС» фотоаппаратларини давлат савдоси ва матлубот кооперацияси магазинлари ва уларнинг ихтисослашган бўлимларидан харид қилиш мумкин.

ЦРКО «РАССВЕТ».
ГЛАВКООПИНФОРМРЕКЛАМА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/«Ташкентская правда»/
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

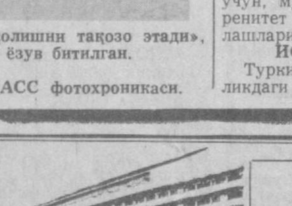

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.

Р. 09022. В. 1725. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12